

Casa
Gab. *B*
Est.
Tab. *10*
N.º *13*

R
10
13

2. - Hain, 15994
3. - " 15132

PAVLI MAVROCENI OPVS DE
AETERNA TEMPORALIQVE
CHRISTI GENERATIONE IN
IVDAICAE IMPROBATIONE
PERFIDIAE CHRISTIANAE
QVE RELIGIONIS GLORIAM
DIVINIS ENVNTIATIONIBVS
COMPROBATA AD PAVLVM
PONTIFICEM MAXIMVM IN
CIPIT.

VO affectus sim gaudio
.B.P. cum caelitus datum
te pontificem maximum
tarsensisq; insignitum no-
mie. Quo & Ego sacri lauacri dono vo-
catus sum aurea fama precebit explicare
profecto lingua calamusque non ualet.
Cum quem diu optare omnis ecclesia ui-
sa est diuino munere se consecuta agno-
uerit. Quem. n. grauissimis his tempori-
bus labentibusq; fidelium rebus idoneum
magis dominus conferre potuisset. que
tanta humanitate dotatum. Quē maio-
ri pietate fulgentem. quippe qui optimū

illū meritoq̄ parentem memorādū Eu-
genium pietate ac diligentia infideles sē-
per imitatus sis: labentesque christianas
res sēper erigere miserisq̄ fidelibus fauere
cōatus es. Qui nedū int̄ collegas humāi-
tate preditus iudicaris. Verū & Episco-
pos cæterosq̄ minores tāta charitate am-
plexus es ut cum te maiorem agnoscerēt
uelut æqualem intuerentur tuoq̄ frater-
no fauore sæpissime fruerentur. Quiq̄
in pauperes christi tanta pietate fulsisti
ut nemo a te uacuis ī propria remearet.
Merito te ergo omnis poscere uidebat̄
ecclesia. merito te sibi dari parētem fide-
liū Populus exorabat. merito te pius ac
miseriors dominus in hæc tempora præ-
seruauit qui solamen laborantibus cæte-
ris uero bene beateq̄ uiuēdi exēplū colla-
turo eēs. Gaudeat nūc christi ecclesia tā-
tū se cōsecuta pastorē quē diuina illa im-
mēsaq̄ maiestas ī hæc angustissia tēpora
præseruauit: afflictisq̄ fideiū rebus parē-
tē ducēq̄ donare dignata ē. gaudeat uni-
uersus regū ac principū cœtus. gaudeat

simul & iubilet fideiū populus uniuersus illū se adeptū foī pastore quē merito sūmis precibus īpetrare debuerat. Exul-
tet profecto nūc oīs ūgaria iubilētq; cæ-
teræ fideiū natōes haftenus a crucis ho-
ste p̄stratæ cū parētem optimūq; defēso-
rem cælitus datū agnoscant. omnis p̄fec-
to in te erectus est animus omnis haēte-
nus spes āmissa uirescit & īdies nedū se
a teterrimo hoste redimi & ad crucis spe-
rāt redire uexillū. verū hostē p̄priis fini-
bus p̄llere nō ī uīdictā sed in pacē fide-
lium te pastore te duce non dubitāt. Tā-
tum igit̄ admiratus Pontificem: qd tue
sublimitati conferrem excogitare non
ualui. Nā potentiā dignitatem auctori-
tatemq; q̄ mihi nulla est sūmam te possi-
dere conspicio nec cōferre meū est nec
tibi opus esse cognosco. qd diuitias uasa
que aurea atq; argentea gemmas supel-
lectiliaq; oīa equos arma q̄bus undiq; ful-
ges & affluis: vanū excogitare non dubi-
to. Cum meū minime sit illa tuæ dignita-
ti posse conferre. Tantis ergo affluētē

te rerū copiis mecū aīo uoluēs . qđ mea
pro paruitate ac diutina traderem serui-
tute iudicare nō ualui. Comicū tamen il-
lud mente concernēs seruos eorū domi-
nis ī sollēnitatibꝫ cōstitutis aliquid opus
esse conferre: munusculū quod tuæ mi-
nime dignitati fateor cōuenire destinare
constitui. quod haud paruo labore sacris
ex codicibus sumptū suisqꝫ locis cōmo-
datū pro innata tua pietate ac humanita-
te suscipies nec ad mūeris dantisqꝫ puita-
tem sed ad rei dignitatē porrigentisqꝫ af-
fectū aspicias qui lubens maiora confer-
re uoluisset. A sūma igitur īmensa īeffa-
biliqꝫ trinitate sumā exordium quā per-
fidi negant iudei a prophetis fuisse præ-
dictā æternaliterqꝫ patrē sibi similem ge-
nerare filiū testamenti ueteris auctorita-
tibus declarabitur. Demū uero dominū
nostrū iesum christū deū esse dei filium
ex maria uirgine natū passū sepultū: ite-
rū ī uitā sua uirtute redisse ad cælos ascē-
disse uenturūqꝫ uiuos ac mortuos iudica-
re testamenti ueteris figuris non nullis

5
prophetarum uero auctoritatibus innumeris
demonstrabit. Tu uero non doctrinae causa
cum pitissimus sis sed gaudii laetitiaeque suscipies
cum fidei nostrae documenta in
mediu ducta cognosces & hebreorum ob
stinatam perfidiam eorum auctoritatibus
noueris improbari.

unus omnium bonorum opifex omnium
que rerum causa primaria uirtutum
que omnium ultra quam excogitari possit refer
tissimus in se perfectissime manens nulliusque in
digens auxilio actus ipse & in actu semper
existens. Quippe qui se prout perfectissimo
est noscens & diligens intellectu simul &
uoluntate cum minime occisus sit. Immo
semper in actu permaneat producit semper ac spi
rat filium quem sapientia sibi aequalem se in
telligendo generans pariterque spiritum sanctum
se amando producens siue spirans. Qui
unus deus una pariter substantia & esse
tia id esse a cunctis iudicatur quo nil me
lio nil perfectio ne dum sit: uerum etiam nec exco
gitari possit. hic trinus ipostesi unus aut

Substātia & essentia simplicissimus nil ac-
cidentis aut additōis nedū habēs sed nec
habere ualens cum ī se p̄fectissimus sit
nulloq; penitus extrinseco egeat: ut est ī
se p̄fectissimus ita cōmunicādi se amore
illectus aliqd creare instituit qd̄ suæ bo-
nitatis p̄cipē efficere possit. Angelos er-
go & spūales substātiās creare cōstituit ī
rellectu memoria ac uolūate dotatas in
q̄bus nil posuit qd̄ suæ posset obstare sa-
luti eisq; liberā præstitit facultatem recte
ac p̄perā sentiendi spondens recte sentie-
tibus sua bonitate fruituros æternaq; fœ-
licitate functuros. Aduersa uero sentien-
tibus æternas p̄ scelere pœnas esse datu-
ros. Iuxta ergo ineuitabilē suæ maiesta-
tis sententiā recta sentiētibus æternā ui-
sendi suæ maiestatis gloriam nullis eorū
meritis sola sua ineffabili bonitate faculta-
tem imp̄titus est. In quā uero uolētes eo-
rū sic de meritis exposcētibus sup̄liciorū
oīum acerbissima pœna æternaliter cru-
ciari mandauit ac iussit: nec ī merito qui-
dem. adeo enim natura p̄fecti nulloque

intrinsecus aduersante creati sunt ut nul-
lā sui erroris præter malā ac liberā eorū
uoluntatē merito accusare potuerit. Cū
que liberi arbitrii ipsa eorū cōstitutōe cre-
ati fuerint nec quicquid accusare ualuerint
quod eos a tanto bono deuiauerit nullus
merito pœnitentiæ locus illis relictus est
Aeternis ergo suppliciis sua uolūtate dā-
nati æternas & irreuocabiles ac emeritas
pœnas dār necesse est. quæ nullus unquā
prædesignatus est finis. Statuit demum
& hominē sua bonitate .creare qui parit
posset suæ uisionis ac fœlicitatis princeps
fieri. Cūq; illū ex anima & corpore con-
dere statuisset eoq; plurimis necessitati-
bus indigentem: statuit cœlorū orbes ele-
menta simul ac composita in rerū ordi-
nem pcreare: animantiaq; nedū necessa-
ria uerū etiā uoluptati cōferrentia causa-
re: pariterq; illi cūcta subiicere ut cūctis
affluens uoluptatibus intellectu quo eū
sibi similem fecerat ad eius contemplan-
dam fruendāq; beatitudinē non eius me-
ritis sed sua gratia uolens posset accederē

Sin uero uitiis sceleribusq; deditus man-
datorū uirtutisq; immemor scelestam ac
sordidam uitam duceſ praelegerit æter-
nis se damnandū ſupliciiis ſua culpa præ-
noſceret. Ita tamen damnandum ſtatuit
ut non qui ſemel aut bis peccauerit irre-
uocabili ſententia cruciandus ſit uelut q̄
optima naturæ ratione conſtituti nullis
paſſionibus uicti nulla tantū uoluntate
ſeducti ab ineffabili illa imenſa damnat̄
iuſtitia. Verum quoniam quoad in car-
ne uiuerint pluribus ſeducti paſſionibus
innumerisq; neceſſitatibus implicati im-
menſisq; uoluptatibus illecti ſūmum il-
lud bonum minime cognoſcentes a mā-
datis uiaq; ueritatis ac uirtutis potarant
ſæpiſſime deuiare pœnitendi & in uiam
uirtutis redeundi quoad in humanis fo-
rent ſpacium ac tempus præfiniuit. Siq;
ante obitum ſeperatamque a corpore
animam perpetrati ſceleris dolore ac pœ-
nitentia ducti creatori adhereſ uoluerit
inſinita cōditoris pietas illos non delin-
quit. Talesque qui ſcelerum pœnitentia

ducti ac dolore contriti recte viuēdi stu-
diis deiq; mandatis si viuerent obtempe-
rare statuerint æternas pœnas horrenda
que illa obstinatorū suplicia minime pa-
ti sinit. Sed ad q̄ etis fœlicitatisq; locū p̄-
ducit. Et licet suæ gratiæ plenitudo oēs
homines valeat amplecti omnesq; abso-
luta sua bonitate velit esse saluos. Quia
tamen non nostris meritis sed sua nos di-
gnos gratia facit nemo sibi iniuriam fie-
ri nemo illum merito arguere poterit q̄
æternæ fœlicitatis p̄iceps non existat: ne-
moq; æternis suplicii deū: sed eius scelera
ac demerita cāz fore poterit accusar̄. Cū
uero oīumq; fiūt quattuor assignari cau-
sas contingat materialem: formalem: ef-
ficientem: ac finalem. Causarūq; finalis
potissima iudicetur hominē cui tot tan-
taq; subiecta sunt bona cuiusq; gratia cœ-
lum terra cœteraq; creata fuere non ocii
capescendæque uoluptatis causa: sed adi-
piscendæ fœlicitatis & immensa illa con-
ditoris gloria ac bonitate fruendi forma-
tum dicere necesse ē. Eoq; illa fœlicitate

donandos quos sua gratia ac bonitate d^e
legerit. cæteros uero immensa illa natu-
ræ cognitōne creatorum que contem-
platione dotauit. Si quos uero damnari
suppliciis suis forte demeritis necesse sit
non tamen eos naturali conditōe priua-
re constituit.

Quamobrem errantes dicere consueue-
re nonnulli miserendum fore iis qui aut
ante legem decessere aut legis tempore
legem non cognouerunt aut post euacu-
atā legē datamq; fidei grām: gratiam si-
mul & christum dominum ignorantes
æternis damnantur suppliciis nescientes
nullos nisi eorum sceleribus æternis dā-
nari suppliciis quos immensa illa iustitia
suis sic demeritis exposcētibus ī æternū
cruciandos instituit.

Cælesti nanque gratia profriuntur ii
quos non eorum merita sed diuina gra-
tia prædestinandos elegit iuxta aposto-
lum: quos præsciuit hos & prædestinauit
quos prædestinauit hos & uocauit: quos

uocauit hos & iustificauit & cetera. Cū
nemo suis meritis diuina foelicitate di-
gnus existimari valeat: nam finita ratio
meritorum infinitatem gratiæ nulla ra-
tione consequi potest cū finiti ad īfinitū
nulla sit pportō.

Quos vero sua gratia dignos fore non
statuit naturalibus suis conditionibus &
reliquit: nam qui nullo scelere polluti di-
em clausere extremum: utputa infantes
quique peccare non ualere. qui vā ante
partum obiere: & siqui forte peccandi fa-
cultatem absque peccato decessere: ii om-
nes damni tantum poena premuntur
hoc est priuatione uisionis diuinæ pecca-
to: scilicet primi parentis nullamque ac-
tualis suplicii poenam patiuntur: iis sem-
per demptis quos aut legis aut demum
baptismatis gratia donauit quos sua cle-
mētia dignos æterna foelicitate constituit.
Qui uero ante legem & qui in legis si-
ue demū gratiæ tēpore peccauerunt & ī
peccatis decessere duplici poena damni

scilicet ut præmittitur primi peccato
parentis & sensus pp peccata ppria pu-
niendos eternalit̄ statuit.

Qui autē legis primo aut demum gra-
tiæ tempore peccauerūt eorumque scele-
ribus damnandi forent eis tamen traddi-
dit potestatem poenitentia ac cōtritione
præuia eius gratia posse peccata delere &
i suæ maiestatis gratiam iterū remeare.

Supplicii ergo danant̄ æternis qui nec le-
gis nec baptismatis gratia donati in suis
decessere peccatis. Quiq; legis primo seu
demū baptismatis gratia donati nulla
peccatorum poenitentia triti in peccatis
diē clausere extremum.

Quare merito accusandus ē homo me-
ritoque æternis damnandus suppliciiis cu-
ius gratia uniuersus orbis cælorum ele-
mētorūque omnis machina tot tantaq;
diuersorum animantium genera condi-
ta pariter & ei subiecta fuere cui de pura
materia condito ac recta figura forma-
to ut cōditorē suū posset agnoscere sil' &
itueri spiritū sibi similit̄ hoc ē intellectu

memoria ac uoluntate dotatum cōditor
infundendo creauit & creando infudit.
Vtq̄ illum potiori suæ salutis gratia. ac
beneficiorum meritis traheret ad suam
immensæ bonitatis speciem contemplan-
dam eiusq̄ æterna uisione fruendū quo
facilior sibi pararet aditus in paradiso d'
litiarum induxit. Cunctaq̄ sibi naturali-
ter aduersãtia nedum frenauit & domu-
it: uerum etiam ei obtemperare manda-
uit nō moriturum annūtiãns hoc est do-
lores mortis non passurum sed post æta-
tis uitæq̄ terminū uelut e somno ad æter-
nam suæ maiestatis contemplandam spe-
tieꝝ pariter & fruendam p̄ducturum sua
pietate sponondit.

In tanta igitur rerum perfectōnē creato-
tantisq̄ repletus delitiis cuius causa cūcta
creata sunt ei pariterq̄ subiecta cui con-
ditoris æquissimis obtemperare manda-
tis non ad dei gloriam: sed ad ipsius ho-
minis adipiscendam beatitudinem parit̄
que perpetuo possidendam mandatum
est. Insolēs factus tantaque bonorum

affluentia elatus suæ immemor cōditōis
& status q̄ de nihilo nullisque eius me-
ritis sed sola dei bonitate creatus fuerit
mundi illecebris ductus foeminaq̄ sua su-
deuictus tot tātaq̄ presentia simul ac fu-
tura bona aspernatō mortē cæteraq̄ hu-
ius sæculi mala sibi ac posteris uendica-
uit ac e paradiso deliciarū ubi omnia sibi
obedientia fuerant in hoc aduersantium
rerū turbine eiectus in labore pariter ac ī
dolore uiuere conatus est. Et qui sine la-
bore in deliciarū paradiso uiuere potuis-
set & absque mortis dolore securus diui-
nam fuerat gloriam contemplaturus
sudore labore & īfirmitate uicturus do-
lore moriturus suisq̄ sceleribus damnā-
dus nudus eiectus est cuius nulla fuisset
redēptio: nisi is q̄ eum sua bona bonita-
te creauerat noua institutionis forma in
carnationis. s. passionis & mortis suæ il-
lum immensa sua pietate redimere d̄ cre-
uisset. Volens autem diuina maiestas tā
iuste q̄ piæ saluti hominū prouidere sci-
ensq̄ cū hō peccauerit hoīem dāre pœnas

oportere nō posse tamen hominem ut
homo pœnas dare cum sit naturæ condi-
tionis que finitæ: peccatum uero sit natu-
ræ infinitæ: quoniã ï diuinã maiestatem
peccauit homo noscēs q̄ nihil esse ï finitæ
cōditōis & esse præter eius maiestatem sta-
tuit de sui substãtia & humanitate cōpo-
sitū producere dominē.

Filium ergo d̄ sui substãtia æternaliter
a patre genitū incarnari & d̄ uirgine ho-
minē pariter & deū nasci cōstituit ut eius
voluntaria passione simul ac morte ius e-
cuncta hominū possēt deleri peccata ut
reddito ad pœnitentiã hoīe per christi
passionē que infiniti meriti fuit. & ideo
ualuit infinitatē delere peccati possit illa
æterna uisione donari & gloria quã ab
initio creatus ïn gratia cōsecutus fuit et
si a peccati labe cōtinēs mandatis diuinæ
maiestatis obtemperasset.

Hanc ergo æternæ suæ maiestatis sen-
tentiã qua incarnari hominemque se
ex uirgine nasci pati mori tertia die a
mortuis surgere ac iterum glorificato

corporū ad patrem redire cōstituit statuto
tempore ꝑ prophetarū eloq̄a suo tunc po-
pulo . nobis uero in se credentibus demū
intimare decreuit. Tāta igit̄ rei exordiū
ab ipsa ꝑsonarū pluralitate . hoc ē in una
simplicissima diuina essentia trinitate su-
mendū merito uideť. Illamq̄ ueteris te-
stamenti exemplis & prophetiis ostende-
re ac palā facere ut deducta ueteris testa-
menti attestatōe & merito confundant̄
hebrei & christi gloria sublimet̄.

Principio nanque Genesis propheta di-
uino numine īspiratus inq̄t. In ꝑrīcipio
creauit deus coelū & terram. nostra q̄dē
rranslatio singulari prolatōe significa-
uit q̄ hebreus textus a plurimis factū de-
signauerat. inq̄t. n. ī ꝑrīcipio heloī crea-
uit & cetera . Quod nomen heloym est
plurale huius hel heloy & ē ac si diceret
dii creauit ut significaret pluralitatem ī
diuina essentia fore cum singulari sim-
plicitate substantiæ qui modus loquendi
frequenter in testamento ueteri habe-
tur de deo & non conuenit ulli alteri

rei. Et sic propheta noscens per reuelatō
nem pluralitatem esse in diuina essentia
uoluit p̄ nomen pluralis numeri coniun
ctū uerbo singulari declarare sapientibus
in diuinis esse pluralitatē: licet op̄atōem
significaret eē singulārē hoc ē ipsius diui
ne substātiæ. quoniā op̄atōes ad extra in
diuinis sunt indiuisæ & dicuntur de ipsa
substantia simplicissima: licet ad intra op̄a
tōes sint personarū & distinctæ & de p̄so
nis dicātur. ex quo patet prophetā a deo
inspiratū diuina uoluntate enūtiāsse in
simplicissima diuina essentia esse pluralita
tem personarum distinctam.

Ad hoc dicunt Iudei hoc nomen heloī
quando dicitur de deo accipitur pro sin
gulari: q̄a significat singulare & nō plu
rale. Sed contra hoc apparet manifeste
ex textu ubi dicit. nō potestis seruire do
mino q̄a dominus ipse. ueritas hebraica
habet quia heloī scientie ipse.

Item hieremiæ vigesimotertio peruertisti
uerba dei uiuentis dñi exercituum dei
nri ueritas hebraea habet puertisti uerba

heloym uiuentiu domini exercituū dei
nostri . Et nota q̄ hic ponit nomen dei
thethagramaton qd̄ significat diuinam
naturā secūdū suas proprietates intrinse
cas absq̄ ullo r̄spectu ad extra & sic patet
ex dicto propheta pluralitatem esse ī di
uina essentia.

Sēp̄ n. quādo scriptura ponit nomen de
notās pluralitatem p̄sonarū ī diuuis niti
tur ostendere ipsam pluralitatem cū uni
tate essentiaē esse coniuntam.

Item Isaia . Liiii. dominabit̄ tui qui fecit
te deus exercituū nomen eius ueritas he
brea habet dominatores tui factores tui
dominus exercituū nomen eius illud do
mino exercituum est nomen thethagra
mathon.

Item regū . vii. q̄ est gens ut populus isra
el ī terra p̄p̄ quā uiuit deus ut r̄dimat sibi
populū: ueritas hebreā habet. Quis ē ut
populus tuus israel gens una in terra p̄p̄
quā uiuunt heloym ad redimendū sibi
ponens cū hoc noīe heloī uerbū p̄rale.
Item ecclesiastis . xxii . Quis est homo

in quā ut sequi possit factorem suum ue-
ritas hebreā habet. Quis est homo ut in-
tret post regem qui iam fecerunt eum. i.
hominem potest dici. deus sanctus & do-
mus consilii sui

Similiter in psalmo. xlviij. deus deorum
dominus. Nota quod in hebreo tria sunt no-
mina. scilicet. hel heloym & nomen dīi thetha
gramaton loco quorū latinā utimur tantū
hoc nomine deus. & hinc est quod in nostra
trāslatōne non precipitur mens prophetā
declarantis ex inspiratōe diuina plurali-
tatū esse in diuina & simplicissima esse-
tia. Sed hic quærit glo. hebreā. quare no-
minauit in principio psalmi. & respondit
ut ostendatur quod deus in tribus proprie-
tatibus creauit seculum.

Ex eorū rēspōsiōibus patet sæpe dicta plu-
ralitas cū dicitur quod deus & domus consilii
sui fecerunt hominem. i. pat̄ & filius quod est sapiē-
tia patris & spūs s̄ctus quod est amor & cetera.
Similiter quando dicitur quod in tribus pro-
prietatibus fecit mundum intelligendū scilicet.
in paternitate filiatōe & spiratōe que tres

personas constituunt in eadem essentia
quæ in earum perfectione omnia operan-
tur Hanc responsionem trium proprie-
tatum quidam iudei cupiunt impugnare
dicentes illas tres proprietates intelligi sa-
pientiam bonitatem & potentiam. & iō
quando plurale dicitur. de deo intelligit
secundum illas tres proprietates. hoc pa-
tet esse falsum q̄a sic posset dici de artifi-
ce operante per artem potentiam & amo-
rem dei seu lucri & multo magis cōpete-
ret plurale artificii p̄p̄ has proprietates q̄
deo. q̄a in artifice differunt realiter. ī deo
aut̄ non differunt realiter: q̄a r̄aliter unū
& idem sunt: ratōne uero differunt. Cū
ergo hic modus loquendi non competat
artificii. uidelicet q̄ dicatur de eo in plura-
li multo minus competit deo ratōne dic-
tarum proprietatum. Cum ergo Prophe-
ta utatur illo modo loquendi necesse est
dicere q̄ faciat rōne pluralitatis persona-
rum & sic patet pluralitas in diuinis
Dixit quidam Iudeus Christianos niti
ex modo loq̄ndi. uidelicet heloī creauit

firmantes se super baculo "arundineo" cō
fracto. quoniam talis modus loquendi
reperit etiam de aliis q̄ de deo: uidelicet
Regum. xxviii. in suscitatioe Samuelis
quādo dixit illi phitonissa' uidi heloym
ascendentes de terra quā interrogauit Sa
ul q̄lis ē forma eius.

Item aliquando uerba pluralis numeri
coniungantur cum nominibus & p̄no
minibus singularibus: uidelicet Canticoꝝ
primo. trahe me post te curremus. & ce
tera. Respondetur & primo secūdum ex
positores hebreos q̄ Samuel non surre
xit solus: sed cum eo surrexit Moyses ab
eo rogatus in testimonium q̄ seruasset
legem quā dederat: & dicūt non surrexit
se magica arte: sed diuina potestate quod
est indubie tenendū. Quidam dicunt q̄
non fuit Samuel: sed quaedam umbra si
milis cum spiritu sociante ut cunq̄ fue
rit non uidit illa solum unū: sed duos. &
ideo dixit ascendentes licet Saul quæsis
set de facie unius tantum quem suscitari
iusserat.

Ad illud canticorū primo. & cetera. Illa
sunt uerba ecclesie ad deum que ē con-
gregatio plurimorū: & ideo cum dixit
trahe me. s. ecclesiam post te: curremus
scilicet in ecclesia existentes declarando
q̄ sicut fideles dicunt & attribuunt can-
ticum deo & ecclesie: ita Iudei attribuūt
cāticū deo & sinagogæ eorū.

Declaratur etiam ipsa pluralitas persona-
rū: psalmo. xlviii. Ibi uidelicet Sedes tua
deus in sæculum sæculi uirga æquitatis
uirga regni tui. dilexisti iustitiam & odi-
sti iniquitatem propterea unxit te deus
deus tuus oleo lætitie. & cetera. exprimē-
do psalmista deum unguētem & deum
unctum. uoluit nobis patefacere non so-
lum pluralitatem esse in diuinis: sed tri-
nitatem: nam expressit unum unctum &
duos unguentes qui tamen sunt unus d̄
us & non tres dii. quoniam essentia diui-
na plurificari nō potest. q̄ autem loqua-
tur de deo patet: quia dixit Sedes tua de-
us in sæculum sæculi: quod nulli com-
petit nisi soli deo.

Item psalmo .c. viii. dixit dominus domi-
no meo sede a dextris meis. nulli autem
creato competit sedere a dextris dei &
nullus dicitur sedere ad dexteram sui ip-
sius. patet ergo dicendo de deo quod unus
sedeat ad dexteram alterius quod in diuinis
sit pluralitas non essentiae. ergo personarum.
Quod autem ista sunt uerba patris ad fili-
um patet: quia immediate subiungit Tecum
principium in die uirtutis tuae in splen-
doribus sanctorum ex utero ante lucife-
rum genui te. Ex hoc autem sermone p-
phetico: necesse est uolentibus confiteri
ueritatem: trinitatem confiteri in diuinis
cum de nullo creato hec dici possint: nam
de quo dici potest quod sit genitus ante luci-
rum qui fuit creatus ante omnem crea-
turam: & si genitus est ex utero ante om-
nem creaturam: & ante omnem creatu-
ram solus deus fuerit nec ex utero dei ali-
ud possit generari quam deus & non alius de-
us pluralitate substantiae: quia dixit Audi
israel deus tuus: deus unus est. relinqui-
tur quod genitus sit deus pluralitate personae.

& nō substātiæ.

Declarat hoc caldea trāslatio q̄ ubi nr̄a
habet. dixit dominus domino meo: illa
habet: dixit dominus uerbo suo quod v̄
bum dicimus filium a patre genitum &
dicimus filium genitum a patre: quia ni-
hil gignit se ipsum & merito filius con-
gruentius dicitur uerbum: quia uerbum
est illud quod exprimit ad æquatam con-
ceptum mentis . Cum ergo filius dei sit
uerbum diuinæ substantiæ exprimens
ad æquatam conceptum mentis diuinæ
relinquitur manifeste q̄ ipse genitus qui
dicitur filius sit uerus deus: cum a deo sit
gen to & adæquatus seu æqualis generāti
cum sit uerbum adæquans omnem con-
ceptum generantis. ideo cum de ipsis ge-
nerante & genito loqui uolumus nullo
congruentiori uocabulo uti possumus
q̄ patris & filii: amorem uero ab utroque
in utrunque procedentem: dicimus spiri-
tum sanctum personam tertiam ab utro-
que pcedentem.

Hoc declarauit Saluator Mathæi .xxii.

13.
& Apostolus ad hebreos capitulo primo
Item Propheta ait: Egressus eius a prin-
cipio a diebus æternitatis & iterum ante
solē p̄manet nomen eius & ante lunā se-
des eius.

Hoc idem testatur ipse filius qui patris
sapientia dicitur. Sapientia capitulo.
dicens. Nec dum erāt abissi & ego iam
concepta eram: nec dum fontes aquarū
eruperant: nec dum montes graui mole
constiterant ante omnes colles ego par-
turiebar: adhuc terram nō fecerat & flu-
mina & cardines orbis terræ: quādo præ-
parabat cælos aderam: quando certa lege
& gyro uallabat abissos: quando appen-
debat fundamēta terræ cū eo erā cūcta
componēs.

Hæc autem dicta fuisse d̄ filio manifeste
constat cum dicat se simul cum eo. id est
cū patre cūcta cōposuisse: & sic ista dicta
Prophetica declarant se inuicem scilicet
heloym creauit & sapientia patris quæ ē

eius æternus filius erat simul cū eo hoc est cum patre ante omnem creaturam cuncta componens. Nec existimari potest dictum fuisse hoc de attributis hoc est proprietatibus diuinis: cum nil tale inueniatur in tota diuina scriptura dictū de reliquis attributis diuinæ substantiæ. De cuius filii generatione Isaias inquit. capitulo quinquagesimo quinto generationem eius qui enarrabit. Hoc enim de temporali generatione dici non potuit. quoniam talis generatio facile enarratur teste Euangelio: dixit ergo de æterna. Si ergo in diuinis est generatio: & per consequens generans & genitus: hoc est pater & filius: necesse est confiteri in diuina substantia esse pluralitatem.

Item Isaias capitulo. xlviii. non in abscondito locutus sum & in tempore antequā fierent: scilicet creata ibi eram & te dominus deus misit me & spiritus eius. Quæ autem ista sint uerba dei patet ex textu immediate præcedenti & immediate sequenti

ubi inquit hoc dicit redemptor tuus israel. Cum autem ille qui dicit se missum sit redemptor israel & dicat se missum a domino deo & eius spiritu: necesse est confiteri pluralitatem trium personarum esse in diuina essentia. hanc autem dicimus esse patris & filii & spiritus sancti quam docuit nos dominus Iesus christus.

Rabi Salomon ut negaret hoc argumentum tam efficaciter eos conuincens dixit omnes Prophetas fuisse in monte Sinai cum Moise dum acciperet legem & ibi habuisse omnes suas Prophetias a deo ut in tempore suo manifestarent illas & dicit illa uerba uidelicet tempore antequam fierent: ibi eram. Item & nunc misit me dominus & cetera. Fuisse Isaia & non dei quod patet esse falsum: quia manifeste constat fuisse uerba dei: nam immediate dixit. Ego primus & ego nouissimus manus mea fundauit terram quod soli deo conuenit & non alii creaturae.

Præterea non potuit Isaias esse in monte

Sinai cum Moise : quia tunc non erat
& natus fuit per annos sexcentos octua-
ginta sex post. si dicatur q̄ tūc fuit & post
acceptam prophetiam mortuus fuerit &
suo tempore suscitauerit . Hoc omnino
uidetur falsum : quia scriptura nil ta-
le innuit & uideretur derogare maie-
stati diuinæ: quasi non potuerit signifi-
care futura omni tempore & necesse fue-
rit q̄ ibi tunc fuerint omnes prophetae si
scire debebant futura ut suo prædicerēt
tempore. Et si dicant q̄ animæ Prophe-
tarum & presertim Isaia. Tunc fuerint
creatae & tunc acceperint Prophetias: &
post suo tempore uenerint in mundum:
omnis doctrina tam gentilis q̄ catholica
etiam hebraea iudicabit hoc esse somniū
ab eis formatū ad eorū obstinatōem tegē-
dam: cum omnes unanimiter asserant
animam infundendo creari & creando ī-
fūdi. Hoc idem asserit scriptura sacra di-
cens: primo Genesis. Formauit deus ho-
minem de limo terræ & spirauit in car-
ne eius spiritum uitæ. Ex quo colligitur

11
deum prius formare corpora & demum
infundere animas. Et Zachariæ duode-
cimo hæc dicit. dñus. Extēdēs cælū & fū-
dans terram & figens spiritum hominis
ī eo. Et glosa hebrea super hoc dicit. Cre-
ator creat animam cum perfectione fi-
guræ corporis humani. ex quibus patet
animam non creari: nisi formato corpo-
re: ut tenent theologi.

Item Ecclesiastes quarto. Funiculus tu-
us difficile rumpitur. Glosa hebrea. No-
stri sensus uidetur esse . uidelicet miste-
rium trini Dei non facile discutitur. Hæc
glosam ueterem & ueram iudei moder-
ni cupientes pæruertere . referunt hanc
trinitatem ad tria attributa diuina. scili-
cet sapientiam potentiam & bonitatem:
quod superius merito iam improbatum
est. patet igitur propositum tā ex dictis
rextus q̄ glosarū doctōrū suorū.

Manifestat hoc idem Propheta psalmo
. Cum dicit. Eructauit cor meum uer-
bum bonū. quod nihil aliud significauit

¶ q̄ de corde. idest principali sede uitæ
hoc est de ipsa pura substantia & essētia
diuina genuit uerbum. idest filiū. Q̄ d̄
quidam ipse pater psalmo. .testatur
dicēs. Filius meus es tu ego hodie genui
te. quod nō potest attribui Dauid neque
ulli Regum: quia immediate subdit. Po
stula a me & dabo tibi gentes hæredita
tem tuam & possessionem tuam termi
nos terræ quod nulli Regum Iudeorum
euenit nec eueniet nisi Christo nostro
cuius nomen effusum est in omnem ter
ram testante Propheta psalmo. .In
omnem terram exiuit sonus eorum & ī
fines orbis terræ uerba eorum. quod ad
implerūt apostoli euntes per orbem no
men domini nostri Iesu Christi prædicā
tes gentes & Reges ad eius fidem conuer
tentes & ei sponte seruire facientes testā
te psalmo. .Adorabunt eū oēs Reges
terræ oēs gētes seruiēt ei.

Item Salomon in prouerbiis īquit. Quis
ascendit in cælum atque descendit: quis
colligauit aquas quasi in uestimentis: q̄s

210
suscitauit omnes terminos terræ quod ē
nomen eius aut quod est nomen filii eius
si nostis. Daniel dicit q̄ Nabuchodonosor
Rex dixit. Ecce uideo uiros quattuor
solutos ambulantes in medio ignis & spe-
cies quarti similis filio dei christus non-
dum erat natus. ergo de filio dei æterna-
liter genito ī diuinis dixit.

Dicitur etiam filius dei Angelus quan-
do scilicet missus est a deo patet: quādo
dixit ad Moysē. Ecce ego mitto angelum
meum qui præcedet & custodiat te in
uia & introducet te ad locum quem pa-
raui obserua eum & audi uocem eius nec
contemnendum putes: quia non dimit-
tet cum peccaueris & est nomen meum ī
illo. de nullo enim creato potuit dici hoc
quia nulli competit nomen dei dicente
psalmo. Quis enim in nubibus æquabi-
tur domino: aut quis erit similis deo int̄
filios dei: quia q̄ nō æquatur natura nō
pōt æquari nomine.

Dicit etiam anteq̄ parturiret peperit &

antequam ueniret partus eius peperit masculum
.i. antequam virgo pareret filium in tempore pa-
ter peperit. i. genuit filium in aeternitate &
sequitur quis audiuit unquam tale: aut
quis uidit huic simile quae admiratio non
diceretur de naturali genitura creatorum
& subdit: nunquid qui alios parere facio
ipse non pariam: & qui generationem aliis tri-
buo ipse sterilis ero.

Item Iob capitulo. Sapientiam patris
ubi inuenies. latet enim ab oculis homi-
num & a uolucrum oculis absconsa est &
ipsis angelis incognita & alibi. Radix sa-
pientiae cui reuelata est. hoc confirmat
Saluator noster in euangelio. Nemo
nouit patrem scilicet perfecte: nisi filius
neque filium quis nouit: nisi pater & cui
uoluerit filius reuelare. nec est quaedam
modus generationis in diuinis ueluti in
creaturis in quibus caduca & mortalis con-
ditio illa requirit necessaria. filius enim
a patre genitus ita emicuit: uelut splen-
dor a lumine: uelut uerbum ab ore: uelut
cogitatio a corde siue ab intellectu.

Itē Genesis pluit domino sup sodomā
& gomoram sulphur & ignem a domi-
no. Quis est ergo ille dominus qui pluit
a domino: nisi filius a patre missus ad de-
testatōem tāti sceleris.

Itē Zacharias. Tu es deus & ī te ē de-
us. si deus est in eo: necesse est q̄ ille sit d̄
us: & si deus est in deo: necesse est confi-
teri distinctos esse abinuicem. cum qui ē
ab eo in quo est: & ut distinctionem per-
sonarum ī idemtitate substantiæ fore de-
monstraret. subdit nec est absste deus: ue-
re tu es deus absconditus: deus israel. i.
incognitus intellectui: & solum cognitō
reuelatione sua. & dixit deus israel ad dif-
ferentiam idolorum gentilium quæ co-
gnita erant eis: quia erant fictilia. Q̄
autem cū trinitate personarum sit tantū
una diuina essentia siue substantia: testa-
tus est ipse deus in monte sinai dicens.
Audi israel dominus deus tuus unus est
qd̄ qd̄ dictū ē eis ne adoratōem pluriū
deorū & in idolatriam declinarent quod

tamē ipsi improbi ingrati beneficiorum
fecerunt.

Item psalmo : uerbo domini cæli fir-
mati sunt & spiritu oris eius omnis uir-
tus eorū. quia enim operatōnes ad extra
sunt indistīcte. ideo uoluit declarare ad
creatōem cælorum & mundi tres coho-
perasse personas. nam cum dicit uerbo
intelligit filius: ut supra ostensū est. Cum
dicitur spiritu oris eius: intelligitur spi-
ritus factus cooperantes simul cū patre
omnes tres: tamen unus deus tātū.

Item psalmo. Emitteret uerbum suū
& liquefaciet ea flauit spiritus eius & flu-
ent aquæ. declarat Propheta uerbū mis-
sum: uecesse est esse missum a patre: & d-
clarat etiam spūm factū flātē.

Item Genesis capitulo. cum dicit fa-
ciamus hominem ad imaginem & simi-
litudinem nostram. dicant qui negāt ad
quē seu ad quos loq̄bat & subdit ad ima-
ginē dei creauit illum .q̄s creauit hoīem
nūi deus: & si creauit ad eius imaginem

18
ad quos ergo locutus est cum dixit ad
imaginem nostram: nisi ad personas fi-
lii & spūs sancti: quorum est creat̄ simul
cum patre ut supra testat̄ est: filius cum
dixit cum eo eram cuncta componens.
Item capitulo. post creatōnem Adde
dixit. Ecce adam factus es quasi unus ex
nobis. cum illa fuerint uerba dei non
potuerunt referri uerba illa ad angelos.
quia nulla est paritas angelorum cū deo
oportet ergo necessario illa referri ad ip-
sam deitatem: non ratione deitatis & es-
sentiaē quæ est simplicissima & una: sed
ratione pluralitatis p̄sonarū

Item capitulo. descendit dominus ut
videret ciuitatem & turrim quam ædifi-
cabant filii Adam: & sequitur paulopost
uenite descendamus & confundamus lī-
guam eorum quæ locutō pluralitatē ma-
nifeste significat in diuinis.

Item Abraham cū tres uidit: & unū ado-
rauit māifeste mōstrauit cū adorauit uerū
deū eē. cū adorauit unū: significauit dei-
tatē unā eē simplicissimā; cū dicit tres uidisse

demonstrauit in unitate essentiae tres esse personas. Nam dicitur apparuit ei dominus in conualle mambrae sedenti in hostio tabernaculi sui. cumque eleuasset oculos apparuerunt ei tres uiri stantes prope illum. cum ergo dicitur apparuit ei dominus denotatur unitas deitatis. cum dicitur apparuerunt ei tres uiri: declaratur trinitas personarum in unitate diuinae substantiae quod ipse testatur dicens: domine inueni gratiam in oculis tuis ne transeas seruum tuum: sed afferam pusillum aquae & lauam pedes uestros & requiescite paululum sub arbore. Quibus uerbis manifeste declarat & unitatem essentiae & personarum trinitatem: quod autem is qui apparuit fuerit deus: confitentur Iudei & apud eos manifeste tenent nec negare possunt.

Item psalmo . Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deus & metuatur eum omnes fines terrae. Quid aliud uoluit significare psalmista trina reiteratione dei nisi trinitatem hoc euidentius declarans in secunda dei enuntiatione dicens: deus

19
noster ratione redemptōnis nostræ factæ
per filium qui dicitur deus noster. i. spe-
rantiū in eum: eo quia cum essemus mor-
tui peccato uiuificati sumus per Christū
dominum nostrū q̄ nos sua passione &
morte redemit.

Præterea sicut Moyses liberans populum
a seruitute ægyptiorum non fuit dignus
introducere eū ī terrā promissionis: sed
Iosue ita nec lex sufficiens fuit liberare po-
pulum a seruitute peccati nec dare terrā
p̄missionis hoc ē gloriā æternā q̄ data ē
p̄ gratiā Christi.

Atis equidem æternam generatio-
nem ac spiratōnem simulq̄ tres
p̄sonas uel iposteses in æternitate potē-
tia sapientia ac dignitate æquales: unam
puram ac simplicissimam esse deitatem
ueteris testamēti testimoniis hoc ē multi-
plici diuinæ īspiratōis oraculo in hebrai-
cæ īprobatōem p̄fidia & catholicæ fidei
cōfirmatōem demōstrauimus nō ad ip-
sius fidei ullatenus cōprobatōem q̄ nullū

penitus meritum consequi posset: ubi p
bationū experimenta deposceret. Nā si p
babilibus rōibus suasilibusq; argumē
tis illam constare opus esse q̄s iudicaret
non fides amplius q̄ simplici dicētis uerbo
sola auctoritate præstat. Sed opinio pe
nitus diceretur quæ suasilibus argumē
tis pbabilibusq; rōibus suadet ac cōpro
bat. Quā q̄dē opinionē nō dicētis aucto
ritas causat. Verū noster assēsus suasibi
li pbabiliq; rōe deuinctus etiā si ab omni
carēte auctoritate pmāt. Si uero nō sua
suas aut probabiles q̄s rōes exposceret.
Verū demonstratiuas ac ifallibiles rerum
cās. tūc non fides nec opinio diceret quæ
cōtrariis psuasionibus rōibusq; mutari
porest. Sed rei prout ē ifallibilis imutabi
lisq; scientia.

Quoniā ergo diuinū illū ineffabilis maie
statis ituitū æternāq; foelicitatē nullis su
is actionibus conseq̄ hō potuisset. ut ta
men aliqd mereri posset quo diuinæ gra
tiæ capax facilius efficeret liberā eius uo
lūtate q̄ sola meret ac demeret humana

20
natura experiri constituit impossibilia
naturæ cōmertia ac humano ingenio mi-
nime cōgruentia enarrādo diuinæ pu-
ta incarnatōis misteria humanæq; nati-
uitatis ex uirgine resurrectōis a mortuis
ascensionis ī cælū ac ī gloriosissimū su-
um corpus panis ac uini īmutatōis ut q
diuinæ suæ maiestati ut dignū ē credere
uoluisset. Cum fides non ingenii sed uo-
luntatis sit opera uel facultas q̄ oībus ho-
minibus æq̄lis tradita est diuinā illā īeffa-
bilis suæ maiestatis gratiā: licet nō suffi-
cienti uel æq̄li merito: uerūtāmē aliquali
cōseq̄ possent.

Quēadmodū, n. domini passio cūcta ua-
luit hominum delere peccata & ad pristi-
nā reddere īnocētiā: Ita cūctis suæ maie-
stati credere statuentibus peccatorū suorū
debito sua passione soluto fidei merito
daturum se dignatus ē polliceri æternæ
suæ cōtemplandæ maiestatis gratiā. hoc
enī nos docuit patris nostri Abrax nobi-
le illud & p̄ notādū exēplū: cū dicit. Cre-
didit Abraam deo & reputatum est ei ad

iustitiam. hoc uolens nobis declarare q̄
pp hoc qd̄ credidit deo: ita a cūctis ppri
is ac primi parētis peccatis iustificatō eua
sit quod illius fidei merito æternū iēflabi
lis deitatis cōfortiū fuerit cōsecutus. Do
cētur ergo uniuersi hūani generis aīan
tes fidei merito posse saluari: qd̄ tamen
deo iure tenent̄ ip̄edere . Cū nedū iustū
uerū etiā homini debitū sit deo credere
Nā cū fides sola dicētis auctōritate præ
stat̄. Cui. n. merito bonitatis ac p̄fectōis
q̄ sumā auctōritatē sibi semp̄ adepta est
magis credere tenent̄: aut debēt homi
nes q̄ deo. Qui nedum optimus & p̄fe
ctissimus est: sed est id quo nil melius ul
la rōe excogitari pōt. Merito ergo nedū
debet: sed iure tenent̄ hūanū genus crede
re Christo. Alioq̄ n nedū primi parentis
ac pprii peccati: sed & huius infidelitatis
uel nō exhibitæ sibi fidei demerito iure
dānant̄. Cū fides nō ut lex olī pticularit̄
hebreis tradita sit: sed uniuerso orbi &
cū īgenii acumine minime egeat: quo in
æq̄les esse homines cōstat: sed uolūtatis

libertate q̄ adeo æq̄lis hoībus tradita ē ut
nemo altero potiori uolūtatis arbitrio p̄
fruat̄ur. Quare nemo se damnātē accu
set cū ī sua positū fuerit potestate saluari
Hoc. s. solo facilimo ac iure homini de
bito medio deo. s. credere. Quod q̄dē ne
accusaret homo facere nō potuiss̄e: cum
ea dominus credere mandauerit q̄ hūa
nā excedūt naturā: & q̄ q̄dem nec itelle
ctus creatus attingere potuisset. uoluit do
minus noster piissimus sua pietate doce
re. Nā nulla rōe itimari homini potuis
s̄et: q̄ hūani īgenia uires excedunt: nisi ī
possibilibus naturæ argumētis miraculis
. s. soli deo possibilibus sibi credendū fo
re docuisset. Et iō piissimus dñs noster
optās hūanū genus uelle saluari nedū si
plicit̄er sibi credi ac fidē præberi constitu
it: uti iustū erat ac iure tenebat̄ ne cordis
duritie tātū munus amitteret: sed mirabi
libus supra naturā exemplis ac nulli: nisi
deo possibilibus uoluit ad sibi creden
dū q̄ uerus deus esset elicere dicens. Si
opera nō fecissem quæ nemo alius fecit̄

peccatum non haberent. s. in non credē
do: quia absque miraculorum experimē
to quo uniuersus orbis Christo fidē præ
stitit durissimum fuisset humano inge
nio Christo fidem præstare potuisse.
Exhibitis ergo miraculorum experimē
tis nemo se excusabilem fuisse: nemo se
non uocatum arguere poterit. cum scri
ptum sit. In omnem terram exiuit sonus
eorum & in fines orbis terræ uerba eorū
.s. apolorum qui supra naturam infini
tis mirabilis Christum deum esse: sibiq;
merito credendum uniuerso orbi demō
strarunt. Et siquid usquam aut ullo tem
pore se tueri possent fidem ignorasse
quod ad eorum nō aduenerit aures. quo
niam Apostolus ait. Quomodo credent
nisi imitantur. & cetera. Ergo fides est
ex auditu que tamen excusatio eos non
saluabit. multo minus profecto excusare
se poterunt Iudei qui nedum ante ocu
los habuerint & uiderint expressa & su
per omnem naturam in Christi nomīe
per uniuersum orbem facta miracula

quibus totus orbis a gētilitate ad Christi
fidem uersus ē Idolis derelictis. Verum
etiam prophetarū suorum testimoniis ī
finitis aduentum Christi dei nostri & fi-
dem comprobatam agnoscunt: & negāt
tamen ea quæ a prophetis prædicta sunt
duritie ac obstinatione perseuerantes.
Qui ut d' domini nostri Iesu Christi ad-
uentu: passione: morte: resurrectione: &
ascensione. & cetera. Suis testimoniis im-
probari possint: ueluti etiam de generati-
one & spiratione æterna superius impu-
gnauimus prophetarum dicta & testi-
monia nonnulla iuxta rerum & operū
distinctionem & ordinem seriose infe-
rius apponemus per quæ & illi merito ī-
pugnari & uinci poterunt & Christo cre-
dētes nō ad eorū demeritū: s; ad fidei glo-
riā cōfirmari gaudebūt.

Quæ quidem hebreis dicta & propheta-
ta de Christo. ideo non palam & in aper-
to dicta fuisse constat. Quia obstinata duri-
tie ac malicie minime credituri essent.

Sed in parabolis dicta sunt ut accusare non
ualeant dicta non esse. & tamen licet dicta
fuerint illa intelligere non ualuerint iux
ta illud excæca cor Populi huius: ut uide
tes non uideant & audientes non intelli
gant. In parabolis autem statuit domi
nus diuinos illos loqui Prophetas: ut sum
mus ille ineffabilisque eius aduentus &
Prophetarum elloquio uaticinioque pro
diret in lucem: & in Enigmate. Parabo
lisque prolatus suo tempore salus in se
credentibus fieret. ab ipsa igitur in para
bolis prestantione loquendi nec forte ne
gare audeant monuisse eos dominum
in Parabolis fore locuturum nostri ope
ris sumemus exordium & per Prophe
tas eius aduentum ita fuisse præmonitum
ut minime negare ualeant comodatis re
bus sermonibus comprobabimus.

DE LOCUTIONE DEI in parabolis

P̄s. Inclino in parabolis aurem uestram ap̄iam
in psalterio propositionem meam

P̄s Attēdite popule meus legem meam inclinate
aurem uestram in uerba oris mei. aspiciam in para-

23
bolis os meū.

DE PRAEMISSIONE IOANNIS
BAPTISTAE.

Malachias. Ecce ego mittā angelū meum q̄ prapara-
bit uiā ante faciē meā.

Isaia. Audite īsulæ & attēdite populi de longe
dominus ab utero uocauit me de uentre
m̄ris meæ recordatus ē nōis mei: & posu-
it os meū quasi gladiū acutū sub umbra
manus suæ protexit me: & posuit me si-
cut sagittā electam ī pharetra sua absco-
dit me & dixit mihi seruus meus es tu in
te gloriabor & nunc hæc dicit dominus
formans me ex utero seruū sibi.

DE ANNUNTIATIONE VIRgīs.

P̄s. Audi filia & uide īclina aurē tuā & obli-
uiscere populū tuū & domū p̄ris tui: q̄a
cōcupiuit Rex spetiem tuam.

P̄s. Deus ī medio eius nō cōmouebit̄ adiu-
uabit eam deus mane diluculo.

P̄s. deus ī dōib̄ eius cognosceť cū suscipiet eā
DE INCARNATIONE DOMINI.

P̄s. Inclinauit cælos & descendit.

Domine inclina cælos tuos & descende

Idē. tange mōtes & fumigabūt:
Descēdet sicut pluuia ī uellus: & sicut stillicidia stilātia sup terrā.

DE CONCEPTIONE VIRGINIS

Isaias . Audite domus Dauid dominus dabit uobis signum. Ecce uirgo cōcipiet & pariet filium & uocabitur nomē eius Emanuel.

Idē. Signū nouū creauit sup terrā mulier circūdabit uirum.

Sapientiae. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo: & dixit mihi ī Iacob inhabita in israel hæreditate & in electis meis mitte radices. & radicaui in populo honorificato & ī pres dei mei hereditas illius & ī plenitudie sãctorũ detētō mea.

DE LOCO NATIUITATIS.

Micheas. Et tu bethlehem terra Iuda nequaquam minima es in principibus iuda. ex te enī exit dominator isral & egressus eius a diebus æternitatis.

DE NATIUITATE DOMINI.

Abacuc Egressus es domine ī salutem Populi tui cū Christo tuo.

Malachias. Propter hoc dabit eos deus usq; ad tēpus
ī quo pturiēs pturiet.

Zacharias. Latere domus syon: q̄a ueniā ad te & ha
bitabo ī medio tui dominus.

Idē. Lataī filia syō: q̄a ecce ego uenio & habi
tabo in medio tui ait dominus & applica
bunt gentes multæ ad dominum in illa
die. & erunt mihi populus & habitabo ī
medio tui & scies q̄a dominus exercituū
misit me ad te.

ii Regū. Cum compleueris dies tuos & dormieris
cum patribus tuis suscitabo progeniem
post te quæ egredietur de utero tuo &
ego ero illi ī patrē & ipse erit mihi ī filiū
dixit dominus Dauid.

Isaias. Ego primus & ego nouissimus: manus
mea fundauit terram & dextera mea mē
sa est cælos nō a principio in abscondito
locutus sū ex tēpore anteq̄ fieret ibi erā
& nūc dominus misit me et spūs eius.

Idē. Ecce inquit puer meus dilectus meus cō
placuit sibi in illo anima mea dedi spūm
meū sup eum.

Idē. Puer natus est nobis & filius dato ē nobis

cuius imperium super humeros eius &
uocabitur nomen eius admirabilis con-
siliarius: deus fortis: princeps pacis: pa-
ter futuri sæculi multiplicabit eius impiū
& regni eius nō erit finis.

Idē. In die illa erit radix Iesæ qui stabit in si-
gnum populorum ipsum gentes depre-
cabūt & erit sepulchrū eius gloriosū.

Idē. Egredietur uirga de radice Iesæ & flos
de radice eius ascendet & requiescet sup
eum spiritus domini: spiritus sapiētiae &
intellectus: spiritus consilii & fortitudis:
spūs sciētiae & pietatis & replebit eū: spūs
timoris domini.

Idē. Pete tibi signum a deo tuo in profundum
infernī siue ī excelsū supra: & dixit nō
petā & nō tentabo dominū propter hoc
dabit dominus deus signum. Ecce uirgo
concipiet & pariet filium & uocabit no-
men eius Emanuel: hic erit magnus & fi-
lius altissimi uocabitur: & dabit illi do-
minus deus sedem David patris eius &
regnabit in domo Iacob in æternū & re-
gni eius nō erit finis.

25
Idem. Rorate cæli desuper & nubes pluant in-
stum:aperiatur terra & germinet salua-
torem & iustitia oriat simul ego dñs cre-
aui eum.

Idē. Ecce mittam ī fūdamentis suis lapidem
preciosū electū āgularē & q̄ crediderit ī
eū nō cōfundetur.

Idē. Generationē eius q̄s enarrabit.

Idē. Propter hoc sciet populus meus nomen
meū in die illa:q̄a ego ipse q̄ loquor ecce
adsum.

Idē .Domus dei sancta lætare: quia uenit lu-
men tuū & gloria domini sup te orta est
quia ecce tenebre operient terram & cali-
go populus.super te aut oriet lux & am-
bulabūt gentes ī nomine tuo & reges in
splendore ortus tui.leua in circuitu ocu-
los tuos & uide omnes isti cōgregati sūt
uenerunt tibi filii tui de longe ueniēt &
filia tua d̄ late resgent.

Natan. Danid ex uerbis domini annuntio tibi
q̄ ædificaturus sit tibi dominus domū
cūq̄ impleueris dies tuos ut uadas ad pa-
tres tuos suscitabo semen tuum post te.

quod erit de filius tuus & stabiliam regna
eius & ipse ædificabit mihi domum &
firmabo solium eius usq̄ i æternū ego ero
ei in patrem & ipse erit mihi i filiū & mi
sericordiā meam non auferam ab eo: si
cut abstuli ab eo qui ante te fuit & statuā
eū i domo mea & in regno meo usq̄ i se
piternū & tronus eius erit i sempiternū.

Jeremias Ecce dies uenient dicit dominus & su
scitabo David germen iustū.

Daniel. In diebus illis suscitabit dominus regē
q̄ i æternū nō cōmouebit & regnū eius
alteri non dabitur pcutiet & cōteret uni
uersa regna & ipse stabit i æternū.

Idē. Vidi lapidem abscisū de monte sine ma
nibus præcidentiū & cū uenisset i terrā
repleuit orbem terræ.

Ageus. Hæc dicit dominus. Spiritus meus erit i
medio uestri nolite timere adhuc unum
modicū & mouebo cælū & t̄ram: mare
& aridam: & mouebo oēs gentes & ueni
et desideratus cūctis gentibus & magna
erit gloria domus huius nouissimæ.

P̄s Cum dederit dilectis suis somnum ecce

hereditas dñi filii merces fructus uētris.

P̄s. Orietur in diebus eius iustitia & abūdā-
tia pacis donec auferāt luna.

P̄s. Homo natus est ī ea & ipsa fūdauit eam
altissimus.

Idē. Videbit̄ deus deorum in syon.

Idē. Multiplicabit̄ eius īpiū & pacis non erit
finis.

Idē. Veritas de terra orta est & iustitia de cœ
lo prospexit.

Idē. Terra dabit fructū suum.

P̄s. Virgam uirtutis tuæ emittet dominus
ex syon dñare ī medio inimicoꝝ tuorū.

Idē. Exortum est in tenebris lumen rectis mi
sericors & misator dominus.

DE REQ VIE DOMINI INTER
BOVEM ET ASINVM.

Isaias. Cognouit bos possessore suū & asinus p̄
sepe domini sui. Populus aut̄ meus nō co
gnouit me.

Abacuc. Audiui auditum tuum & timui ī medio
duoꝝ aīaliū cognoscentis eū dū appropī
quarent anni tui cum aduenerit tempus
ostenderis.

DE APPARITIONE STELLAE
ET ADVENTV MAGORVM
CVM DONIS.

Isaias. Letare filia Ierusalem quia ueniet lumē
tuum & gloria domini super te orta est:
quia ecce tenebre operient terrā & caligo
populos. super te autē orietur lux & glo
ria domini in te videbitur & ambulabūt
gentes in lumine tuo & Reges in splēdo
re ortus tui. Leua in circuitu oculos tu
os & uide omnes isti congregati sunt.
Venerūt tibi filii tui de longe uenient &
filia tua de latere surgēt. Tūc uidebis &
afflues & mirabit̄ & dilatabit̄ cor tuū qñ
cōuersa fuerit ad te multitudo maris for
titudo gentium uenerit tibi. Inundatio
camelorū operiet te dromedarii madiā
& effa. omnes de faba uenient aurum &
thus deferentes & laudem domino nun
tiantes.

Idem. In tempore illo deferetur munus domi
no exercituū a populo diuulso a populo
terribili.

Psalmo. Corā illo procedent aethyopes & inimici

eius terra ligent. Reges tarsis & insule
munera offerent: Reges Arabum & Sa-
ba dona adducent: & adorabunt eum om-
nes Reges omnes gentes seruient ei:

P̄s. Et uiuet & dabitur ei de auro arabie &
adorabunt eum sepe tota die benedicent ei.

DE PRESENTATIONE dñi in templo.

Malachias. Statim ueniet ad templum sanctum suum do-
minator dominus quem uos queritis & an-
gelus testamenti quem uos uultis.

P̄s. Suscepimus deus misericordiam tuam in
medio templi tui.

DE INTERITV infantium p Herodē.

Ploratus & ululatus multus Rachel plo-
rans filios suos & noluit consolari: quia
non sunt.

DE REDITV Domini de Aegypto.

Hieremias. Reuerte uirgo israel ad ciuitates tuas
defuncti sunt. n. q̄ q̄rebant aiam pueri: ex
Aegypto uocaui filium meum.

DE PERPETVA uirginitate m̄ris dñi.

Ezechielis. Conuerti me ad uiam portæ sanctuarii.
exterioris quæ respiciebat ad orientem &
erat clausa & dixit ad me dominus porta

hec clausa est: & non aperietur: & uir nō
transibit per eam. quoniā dominus īgres-
sus ē p eā & erit clausa.

DE Diuinitate ī hūanitate eiꝰ abscondita

Jeremias. Homo ē & quis eū intelliget.

P̄s. Quoniā tu es q̄ extraxisti me de uentre
spes mea ab uberibus m̄ris meæ ī te pie-
ctus sū ex utero.

P̄s. Accedet homo ad cor altum & exaltabi-
tur deus.

P̄s. Virgam uirtutis tuæ emittet dominus ex
syon dominare ī medio inimicorū tuorū.

P̄s. Ego aut̄ in uno gaudebo: exultabo ī deo
Iesu meo.

DE ACCEP̄tatione & unctōne dñi.

Isaias . Spiritus domini super me propter quod
unxit me & misit me euangelizare pau-
peribus prædicare captiuis remissionē &
cæcis uisum.

Idē. Ecce seruus meus suscipiā eum electus
meus cōplacuit sibi in illa anima mea de-
di sp̄m meū sup eum iudicium gentiū
proferet.

P̄s. Iurauit dominus & non poenitebit eū: tu

20
es sacerdos in æternum secundum ordi-
nem Melchisedech.

P̄s. Ego autem cōstitutus sum Rex ab eo su-
per syon montem s̄ctum eius prædicās
præceptū domini.

P̄s. Dominus dixit ad me filius meus es tu
ego hodie genui te.

DE TENTATōe domini p̄ diabolum.

Zacharias. Vidi Iesum sacerdotē magnum et stabat
diabolus a dextris eius ut aduersaretur
ei et dixit ad eū. imperet tibi deus diabo-
le q̄ redemit israel.

DE ADVENTV dñi in humilitate.

Isaias. Dicite filiæ syon ecce Rex tuus uenit ti-
bi iustus et saluator paup̄ sedēs sup̄ asinā

Idē. Propter syon non tacebo propter israel
non quiescam donec egredietur ut splē-
dor eius & saluator eius ut lampas.

Idē. Leuauerunt speculatores tui uocē suā si-
mul laudabunt quia oculo ad oculum ui-
debunt.

Idē. Et ascendet sicut uirgultum coram eo &
sicut radix de terra sitienti: non est speci-
es ei neque decor & uidimus eum & nō

erat aspectus eius & desiderauimus eum
despectum nouissimum uirorum uirū
dolorum & scientem infirmitatem & q̄
si absconditus uultus eius & despectus.
unde nō reputauimus eū.

Idē. Dedi te in lucem gentiū ut sis salus mea
usque ad extremum terræ: Reges uide-
bunt & consurgent principes & adora-
būt dominū deū tuū & scūm israel q̄ ele-
git te.

Idē. Populus gentium qui ambulabat in te-
nebris uidit lucem magnam: habitanti-
bus in regione umbræ mortis lux orta ē
eis: paruulus natus est nobis & filius da-
tus est nobis.

Idē. Dicite filia syon ecce saluator tuus uenit
ecce merces eius cum eo & opus illius co-
ram illo.

Idē. Surge illuminare Ierusalem: quia uenit
lumen tuum & gloria domini super te
orta est: quia ecce tenebræ operient terrā
& caligo populos. super te autem oriet̄
dominus & gloria eius in te uidebit̄.

Ieremias. Tibi peccauis expectatō israel saluator

in tempore tribulatōnis. Quare futurus
es: sicut colonus in terram: & quasi uia-
tor declinans ad manēdum. quare futu-
rus es quasi uir uagus & qui non potest
saluare. tu aut in nobis es domine & no-
mē s̄ctum tuū inuocatū est sup nos ne
derelinquas nos domine deus noster.

Idē. Hic est deus noster & non aestimabitur
alter ab eo qui inuenit omnem uiam pru-
dentia & ostendit eam Iacob puero suo
& israel dilecto suo post hæc in terris ui-
sus est & cum hominibus conuersatus ē.

Idē. Ecce dies uenient dicit dominus & uisi-
tabo David germē iustū & hoc ē nomē
quo uocabūt eū dominus iustus noster
illud dominus est tethagramaton.

Abacuc Loquere scribe uisum aperte & explana
eum super tabulis ut percipiant qui lege-
rint eum: quia adhuc uisus procul appa-
rebit in finem & non mentietur si morā
fecerit expecta illum: quia ueniēs ueniet &
non tardabit.

Zacharias. Lætare filia syon: iubila filia Ierusalem:
ecce Rex tuus uenit tibi pauper sedens

- super asinam & pullū eius subiugalem.
- P̄s. Ego autem sū uermis & nō homo obrobrium hominū abiectio plebis.
- Idē. Omnes uidentes me deriserūt locuti sūt labiis & mouerūt caput.
- P̄s. Propter ueritatē & mansuetudinē & iustitiam deducet te mirabilis dextera tua.
- Idem. Miserere mei domine uide humilitatē meā de inimicis meis.
- P̄s. Egenus & pauper sum deus adiuua me.
- P̄s. De torrente in uia bibit propterea exaltauit caput.
- P̄s. Vide humilitatem meā & erue me: quia legem tuā nō sū oblitus.
- P̄s. Credidi quod locutus sū: ego autē humiliatus sum nimis.
- P̄s. Domine nō ē exaltatū cor meū: neque elati sunt oculi mei: neque ambulauī in magnis neque in mirabilibus super me.
- P̄s. Domine inclina cælos tuos & descēde tāge mōtes & fumigabūt.

DE POTESTATE DOMINI.
ANNA MAtter Samuelis primo regū.

Dominus dabit impiū primo Regi suo
et sublimabit cornu christi sui.

Micheas. Videbit et pascet gregē suum ī ueritate
domini et ī honorem noīs dei sui.

P̄s. Sedes tua deus ī s̄culū s̄culi uirga dire
ctiōnis uirga regni tui.

DE DOCTRINA dñi data discipulis.

P̄s. Narrabo nomen tuū fratribus meis in
medio eorū laudabo te.

P̄s. Vias meas annūtiaui et exaudisti me do
ce me iustificatōes tuas.

Idē. Vias mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilata
sti cor meum.

DE CLARIFICATIONE domini.

Isaias. Gloriosus erit inter uiros aspectus eius
& forma eius īter filios hominū.

Idē. Ecce ītelligite seruus meus exaltabit &
eleuabitur & sublimis erit ualde.

Idē. Ecce dominus noster ī fortitudine bra
chii eius dominabit & merces eius cū &
eo opus illius corā illo: sicut pastor gregē
suū pascet & ī brachio suo congregabit
agnos.

Daniel. Aspiciēbā ī uisu noctis & ecce ī nubibus

cæli quasi filius hōis ueniebat & puenit
usque ad antiquū dierū & in conspectu
eius obtulerunt eum: & dedit ei potesta-
tem & regnum & omnis populus tribus
& linguæ seruient ei.

Ps̄. Dominus dixit ad me filius meus es tu
ego hodie genui te: postula a me & dabo
tibi gentes hæreditatem tuā & possessio-
nē tuā terminos terræ.

Ps̄. Ex ore infantium & lactentium perfeci-
sti laudem pp̄ inimicos tuos ut destruas
inimicū & ultorē.

Idē. Præfulgor̄ ī cospectu eio nubes trāsierūt

Ps̄. Speciosus forma præ filiis hominum: dif-
fusa est gratia in labiis tuis p̄pea benedi-
xit te deus ī æternū.

Idē. Notū fecit dominus salutare suū ī cōspe-
ctu gētū reuelauit iustitiā suam.

Idem. Dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem
propterea unxit te deus: deus tuus oleo
lætitiæ præ cōsortibus tuis.

Idē. Minuisti eum paulominus ab āgelis glo-
ria & honore coronasti eū & cōstituisti
eū sup̄ opa manū tuarū.

30
DE MIRACVLIS DOMINI.

Isaias. Ecce inquit dominus noster ipse ueniet & saluabit nos. tunc aperientur oculi caecorum aures surdorum audient. tunc saliet claudus quasi ceruus plana erit lingua mutorum.

Idem. Spiritus domini super me eo quod misit me ad annuntiandum mansuetis salutem: misit me consolari tribulatos corde: praedicare captiuis remissionem & caecis uisum.

Idem. In illa die audient surdi uerba illius & oculi caligine caeci uidebunt.

DE TRANSFIGVRATIONE.

Psalmus. Emitte lucem tuam & ueritatem tuam ipsa me deduxerunt in montem sanctum tuum & in tabernacula tua.

Psalmus. Confessionem & decorem induisti amictus lumine sicut uestimento.

DE FIGVRATōe & instructōe sacrificii

Salamon. Aaron extendit manus super altare & obtulit sanguinem uitae incensum deo uiuo & sacrificium de geminis terrae: sicut Melchisedech & Abraam.

Idem. Sapientia Altissimi comunicauit sacrificium suum misit uinum & paruit mensam

tunc misit seruos dicens. quis est paru-
lus ueniat ad me & insipientes comedāt
panē meū & bibāt uinū meū tēpatū aq̄.

Idē. Ego faciā dicit dominus deus uineā meā
flumina magna ad dandum potum po-
pulo meo electo: & Iacob nō obediens &
tu israel nō audiens es.

Moyfes leui. Offeretis deo de lauatis de archa & de ex-
tici. xxx. iii. pressione uuæ & benedicet uobis do-
minus.

Leuitici. Homo d' semie Aaron q̄ hēt maculā nō
offeret deo sacrificiū panis.

ī eodem. Quando intraueritis terram habitatiōis
uestre quam daturus sum uobis in hæ-
reditatem offeretis deo panes ī sacrificio
de farina mundissima.

Regū priō. Non sunt hic panes: nisi panes oblatio-
capitulo. nis ī sacrificio quos nō cōueit comedere
pueris: qa sanctus est.

Regū. ii. ca. Tres iuuenes hauserūt aquā de cisterna
& Propheta obtulit sacrificiū deo.

Abacuc. In fortitudine panis & aquæ ambulauit
quadraginta diebus & q̄dragita noctibꝫ
usq; mōtē dei.

P̄s. Iuravit dominus & non p̄nitēbit eū tu
es sacerdos ī æternum secundum ordinā
Melchisedech.

P̄s. Petierunt & uenit coturnix: & pane cæ-
li saturauit eos.

P̄s. Exortum est ī tenebris lumen rectis mi-
sericors & miserator dominus escā dedit
timentibus se.

Sapiētiae. Cibauit illum dominus pane uitæ & ītel-
lectus & aqua sapientiae salutaris potauit
eum & firmabitur in illo & nō flectetur
& continebit illū & nō cōfūdetur.

DE prodicione seu uenditione Iudæ.

Amos.ii. Super israel tribus sceleribus cōuertam
uel transferam super quartum non trans-
feram eo q̄ uendiderūt iustū p̄ argento.

Zacharias. Et appenderūt mercedem meā trigīta ar-
genteos & dixit dominus ad me ponite
illud in factuarium quo ap̄preciatus sum
ab eis.

Ieremias. Peccatū Iudæ scriptū est stilo ferreo ī la-
pide adamantino.

Ifaias . Testis falsus non erit impunitus p̄ eo q̄
uendit pro argento iustū.

P̄s. Traditus sum & nō egrediebar.

P̄s. Qui xdebat panes meos contra me leua
bit calcaneū suum.

DE CAPTIONE domini.

Sapiētiae. Comprehendamus iustū: quia inutilis ē
nobis & contrarius operibus nostris: im
perat nobis pr̄cepta legis & diffamat
nos p̄ceptis disciplinæ n̄ræ ꝓmittit scien
tiā dei se habere & filium dei se facit.

Ieremias. Spiritus oris nostri Christus dominus
captus est pro peccatis nostris.

DE FVGA DISCIPULORUM.

Iob. Fratres mei recesserūt a me & noti mei
quasi alieni præterierūt me.

Zacharias. Percutiā pastorē & disp̄gēt oues gregis.

P̄s. Longe fecisti notos meos a me posuerūt
me in abhominationem sibi.

P̄s. Elongasti a me amicū & proximū & no
tos meos a miseria.

P̄s. Omnes amici mei obliti sūt mei & ego
relictus sū iis q̄ q̄rūt animā meam.

P̄s. Cōsiderabā ad dexterā & uidebā & non
erat qui agnosceret me.

DE IMPR operatōe & fremitu iudeorū.

32
Jeremias. Promittit scientiā dei se habere & filium
dei se facit.

Idē. Et præfert nouissima iustorū & gloriat
patrem deū se habere.

Si enim est uerus filius dei suscipiet eum
& liberabit eum de manu contrariorum
contumelia & tormēto interogenus eū
ut sciamus reuerentiā eius morte turpis-
sima cōdemnemus eū.

Filius
boceri. Mittamus lignum in panem eius & era-
damus eū d' terra uiuentiū.

præuaricatione præuaricata est in me do-
Jeremias. mus iuda ait dominus negauerunt me &
dixerūt nō est ipse.

Idem. Reliqui domum meam facta ē mihi hæ-
reditas mea quasi leo ī silua dedit contra
me uocem suam.

Idē. Sup̄ quē apuistis os uestrum & aduersus
quē laxastis līguas uestras.

P̄s. Sperauit in domino eripiat eū saluū fa-
ciat eū: quoniā uult eū.

P̄s. Quare fremuerūt gētes & populi medi-
tati sunt inania.

P̄s. Domine quid multiplicati sunt qui

tribulant me multi insurgunt aduersum me
multi dicunt anime mee non est salus ipsi in
deo eius.

P̄s. Linguis suis dolose agebant iudica illos
deus.

P̄s. Ecce paruit iniustitiam concepit dolorē:
& peperit iniquitatem.

P̄s. Cuius maledictione os plenum est ama-
ritudine & dolo sub lingua eius labor &
dolor.

P̄salmus. Sepulchrum patens guttur eorum
linguis suis dolose agebant uenenum
aspidum sub labiis eorum.

P̄s. Quorum os maledictione & amaritudi-
ne plenum est ueloces pedes eorum ad ef-
fundendum sanguinem.

P̄s. Aperuerunt super me os suum sicut leo
rabiens & rugiens.

P̄s. Quonia circūdederunt me canes multi
consiliū malignantiū obsedit me.

P̄s. Aduersus me susurrabant omnes inimici mei
aduersum me cogitabant mala mihi.

P̄s. Quia dixerunt inimici mei mala mihi:
Et qui custodiebant animam meam

cōsiliū fecerūt ī unū.

P̄s. Dicētes deus dereliq̄t eū p̄seq̄mini & cō
prehēdite eū: q̄a nō ē q̄ eripiat.

DE FREMITV IV deorum.

P̄s. Inimici mei dixerūt mala mihi moriet̄
& p̄ibit nomen eius.

P̄s. Multiplicati sunt sup̄ capillos capitis qui
oderūt me gratis.

P̄s. Memor esto huius inimicus īproperavit
domino & populus īsapiens incitavit no
men suum.

P̄s. Me expectauerūt peccatores ut p̄derēt
me testimonia tua intellexi.

P̄s. Acuerūt līguas suas sicut serpētes: uene
nū aspidū sub labiis eorū.

P̄s. Posuerūt in cælū os suū & līgua eorū trā
siuit in terram.

DE VOLVNTARIA OBLATIO
NE ET ACCESSV ad passionem.

Isaias. Oblatus ē: q̄a ipse uoluit & nō ap̄uit os
suum.

Idē. Dominus deus ap̄uit mihi aurē. ego aut̄
nō cōtradico retrorsū nō abii: corp̄o me
ū dedi p̄cutiētib̄ & genas meas uelātib̄

faciem meam non auerti ab increpanti-
bus & conspuentibus in me: dominus de-
us auxiliator meus: & non sum confusus:
ideo posui faciem meam ut petram durissi-
mam & scio quod non confundar.

Idē. Et desiderauimus eum despectum & no-
uissimum uirorum uirum dolorum & scientem
infirmitatem.

Idē. Vere langores nostros ipse tulit & dolo-
res nostros ipse portauit & nos putau-
mus eum quasi leprosum & percussum
adeo & humiliatum. ipse autem uulnera-
tus est propter iniquitates nostras attritus
est propter scelera nostra: disciplina pa-
cis nostrae super eum: & liuore eius sanati
sumus omnes nos quasi oves errauimus
unusquisque in uiam suam declinauit.

Hieremiae. Domine demonstraisti mihi & cognoui
tu ostendisti mihi studia eorum: et ego qua-
si agnus mansuetus qui portatur ad uicti-
mam et cognoui: quia cogitauerunt super
me consilia dicentes mittamus lignum in
panem eius et eradamus eum de terra ui-
uentium et nomen eius non memoretur amplius.

Exultavit ut gigas ad currendam viam
a summo caelo egressio eius & occurfus
eius usq; ad sumū eius.

P̄s. Tribulatio & angustia iuenerūt me mā
data mea meditatio tua est .

P̄s. Domine uim patior responde pro me &
qd respondebit cū ipse fecerim.

DE INIQ VIS TESTIBVS.

P̄s. Insurrexerūt in me testes iniq & menti
ta ē iniqtas sibi.

Surgentes testes iniq quæ ignorabam in
terogabant me.

DE FLAGELLIS & alapis domini.

Iob. Exprobrantes percusserunt maxillā meā
satiati sūt.

Jeremias. Dominus aperuit mihi aurem. ego autē
non contradico: corpus meum dedi p̄cu
tientibus & genas meas uelantibus faciē
meā non auerti ab increpantibus & con
spuentibus ī me.

Idē. Posui scapulas meas ad flagella & maxil
las meas ad alapas.

Idē. Dabit inq̄ p̄cutienti se maxillas satiabit
obrobriis.

Isaias. Sicut agnus corā tondente se nō aperuit
os suum.

P̄s. Et fui flagellatus tota die castigatio mea
ī matutinis. quoniā ego ad flagella para-
tus sū: & meditatio mea ī conspectu meo
semper.

DE CORONA SPINEA.

Cāticorū. Exite & uidete filia Ierusalē regē ī coro-
na q̄ coronauit eū mater sua

Ieremias. Spinis peccatorū suorū circūdedit me po-
pulus hic plantaui uineā electā expecta-
ui ut faceret uuas & fecit spinas.

DE SVrrectōe regū & potētū cōtra dñz

P̄s. Astiterūt Reges terræ & p̄cipes conue-
nerūt ī unū aduersus dominū & aduer-
sus Christū eius.

Dirūpamus uīcula eorū & proiciamus a
nobis iugū eorū.

P̄s. Circūdederūt me uituli multi: tauri pin-
gues obsederūt me.

Aperuerūt sup me os suū sicut leo rabi-
ens & nō rugiens.

Q̄m circūdederunt me canes multi
cōsiliū malignatiū obsedit me.

P̄s. Pr̄icipes p̄secuti s̄ūt me gratis & a uerbis
tuis nō formidauit cor meū.

P̄s. Quoniā alieni īsurrexerūt aduersū me
& fortes q̄sierūt aīam meā & nō p̄posue
rūt deū ante cōspectū eorū.

P̄s. Etenī sederūt pr̄icipes & aduersū me lo
q̄bāf: seruus aut̄ tuus exercebat̄ ī iustifi
catōibus tuis.

DE SILENTIO dñi tempore passionis.

Ieremias. Tacui & silui nunq̄d semp̄ tacebo.

Isaias. Obmutescit sicut agnus corā tondēte se
& nō aperiet os suum.

Idē. Non clamabit neq̄ audiet q̄s uocē eius ī
plateis.

P̄s. Posui custodiā ori meo cū cōsisteret pec
cator aduersū me.

Obmutui & humiliatus sum & silui.

Obmuri & non aperui os meū.

P̄s. Anticipauerunt uigilias oculi mei turba
tus sum & non sum locutus.

P̄s. Et factus sū sicut hō nō audiēs & nō ha
bēs in ore suo redargutiones.

Ego autē uelut surdus nō audiebam: &
sicut mutus nō ap̄rens os suū.

DE ARVNDINE QVA PERCVS
SVM FVIT caput domini.

Isaias. Arūdinem cōquasiatam conterēt.

DE PILato Iudice.

Et si īgrediebat̄ ut uideret uana loqueba
tur: cor eius cōgregauit iniquitatem sibi.

Egrediebat̄ foras & loquebat̄ ī idipsū.

DE REPVLSione pretii domini.

P̄s. Veruntamen pretiū meū cogitauerunt
repellere.

DE DIVISIONe vestimentorum.

P̄s. Partiti sūt sibi uestimēta mea & sup ue
stē meā miserūt sortem.

DE PORTatione crucis.

Isaias. Et factus est prīcipatus eius super hume
rum eius.

Iacob. Portans ligna figurauit Christū ferentē
crucem.

DE CRVCIfixione seu passione dñi.

Isaias. Quasi ouis ad occisionē ductus ē & sicut
agnus corā tōdēte se nō aperuit os suuz.

Idē. Quis est iste qui uenit de edon tinctis
uestibus de bosra iste formosus in stola
sua.

- Idē. Occidetur Christus.
- Idē. Pro eo qd tradidit animam suam in mortem.
- Idem. Expandi manus meas tota die ad populum incredulum.
- Abacuc. Cornua ī manibus eius ibi abscōdita est fortitudo eius.
- Jeremias. Torcular calcaui solus & de gētibus nō est uir mecum.
Foderūt manus meas & pedes meos & diminuerūt oīa ossa mea.
- Idē. Reliq domū meā diuisi hæreditatē meā tradidi animam meam in manu inimicorum eius.
- Idē. Morte turpissima cōdemnemus eum.
- Zacharias. Vos me configistis & dixistis ī quo confugimus te: uos me cōfigistis gens tota.
- Idē. Aspexerūt in me die illa quem transfixerunt & plangent eū. quasi planctu unigeniti & dolebunt super eū: ut dolere solēt ī morte primogeniti.
- Iob. Posuit me quasi signū circundedit me lanceis suis.
- P̄s. Qui docet manus meas ad p̄liū: posuisti

ut arcum æneū brachia mea.

P̄s. Virga tua & baculus tuus ipsa me confo-
lata sunt. Impinguaſti oleo caput meum
& calix meus iebrians q̄ præclarus ē

P̄s. Caſtigās caſtigauit me dominus & mor-
ti nō tradidit me.

P̄s. Expādi manus meas ad te aīa mea: ſicut
terra ſine aqua tibi.

P̄s. Calicē ſalutaris accipiā & nomen domi-
ni in uocabo.

P̄s. Cōſiderabā ad dexterā & uidebā & non
erat qui agnoſceret me.

P̄s. Vulnerauerūt ī cōpedibus pedes eius.
Ferrū ptrāſit animam & uerbum eius.

Propheta. Erit uita mea p̄dens ante oculos tuos.

P̄s. Eleuatio manuū mearum ſacrificium ue-
ſperinum.

P̄s. Quia eleuans aliſiſti me.

P̄s. Dominus regnauit a ligno.

DE CRVCIFISSIONE inter latrones.

Isaias. Et cū iniquis deputatus eſt.

Abacuc. In medio duorū animalium cognoſcetiſ eū
DE PLAGIS DOMINI.

Zacharias. Quæ ſunt plage iſtæ in manibus tuis &

dicet his plagatus sum in medio domus
meæ inter eos q̄ diligebant me & leuauit
pastor meus calcaneū cōtra me.

Idē. Videbūt in quē trāffixerunt.

Jeremias. Tendit arcum suū & posuit me quasi si-
gnū ad sagittandū.

Iob. Cum uulnerauit lūbos meos cecidit me
uulnere sup uulnus.

P̄s. Foderūt manus meas & pedes meos & di-
minuerūt oīa ossa.

P̄s. Sup dolorē uulnerū meorū addiderunt
dolorem.

DE TITVLI inscriptione.

Ne deleueris tituli īscriptionem.

DE LATRONE saluato.

P̄s. Adiuua me & saluus ero & meditabor ī
mandatis tuis semper.

DE ORATIONE dñi p̄ peccatoribꝫ.

Isaias. Ipse peccata multorꝫ tulit & pro trāsgres-
soribus orauit ut nō perirent.

Abacuc. Cum cōturbata fuerit aīa mea ī ira mea
misericordiæ meæ memor ero.

P̄s. Pro eo inq̄t q̄ eos diligebam aduersaban-
tur mihi: ego aut̄ orabam p̄ eis.

Isaias. Deponēs omnes iniquitates orabat pro peccatoribus.

Idē. Circumspexi & nō erat auxiliator quæsiui & nō fuit q̄ iuaret.

DE POTATIONE FELLIS ET ACETI.

Moyſes. Vua eorū vua fellis.

P̄s. Ego te plantaui uinea mea & tu facta es mihi ī amaritudinem.

P̄s. Et dederūt in escā meā fel & in siti mea potauerūt me aceto.

DE MAGNA VOCE DOMINI IN CRUCE.

P̄s. Voce mea ad dominum clamaui & exaudiuit me de monte sancto eius.

P̄s. Cum inuocarem exaudiuit me deus iustitiæ meæ in tribulatione mea dilatasti mihi: miserere mei & exaudi orationē meam.

P̄s. Iste pauper clamauit & dominus exaudiuit eū & ex omnibus tribulationibus liberauit eum.

P̄s. Laboraui clamans rauca factæ sunt fauces meæ.

33
P̄s. Clamavit ad me & ego exaudiam eum
cum ipso sum in tribulatione eripiam eum
& glorificabo eum.

P̄s. Custodi animam meam quoniam factus sum sal-
uum fac seruum tuum sperantem in te.

P̄s. Ego clamaui quoniam exaudisti me in-
clina aurem tuam & exaudi verba mea.

DE OBSCURATIONE solis in plenilunio.

Occidet uobis sol in meridie & tenebre-
fcere faciam terram in die luminis.

Jeremias. Exterrita est inquit quae perurit Ierusalem &
afflicta est anima eius occidit enim sol cum ad
huc medius dies esset.

DE TREMOTU in morte domini.

P̄s. Commota est & contremuit terra fun-
damenta montium conturbata & commo-
ta sunt: quoniam iratus est eis.

DE TEMPORE mortis domini.

Post septuaginta duas ebdomadas occi-
detur Christus.

DE MORTE DOMINI.

Ego dormiui & soporatus sum.

P̄s. In pace in idipsum dormiam & reqescam:
quoniam tu domine singulariter in spe

constituisti me. Quoniam quę p̄fecisti
destruxerūt.

P̄s. Si ambulauero in medio umbrę mortis
nō timebo. quoniam tu mecū es.

P̄s. Impulsus euerfus sū: ut caderē & domi
nus suscepit me.

P̄s. Non uidebit interitum cum uiderit sapi
entes morientes simul insipiens & stulto
peribunt.

P̄s. Accedet homo ad cor altum & exaltabi
tur deus.

P̄s. Si dederō oculis meis somnū & palpebris
meis dormitationem.

P̄s. In pace in idipsū dormiam & requiescā
quoniam tu domine singulariter in spe
cōstituisti me.

DE HORA mortis domini.

Ad uesperū demorabit̄ fletus eius.

DE MORTE DOMINI PROP
TER peccata nostra.

Isaias. Propter scelus populi mei p̄cussi ipsū.

Idē. Eo q̄ iniquitatem non fecit nec inuētus ē
dolus ī ore eius & dominus uoluit conte
rere eū in infirmitate.

32

Ipse peccata multorum tulit & pro transgressio-
ribus orauit ut non perirent.

Idē. Si posuerit pro peccato animam suam uide-
bit semen longeuum & uoluntas domini in
manu eius dirigetur.

Idē. Vere langores nostros ipse tulit & dolo-
res nostros ipse portauit & nos putauimus
cum: quasi leprosum & percussum a deo &
uulneratum: ipse autem uulneratus est
propter iniquitates nostras. Attritus est
propter scelera nostra disciplina pacis
nostrae super eum & liuore eius sanati fu-
mus omnes nos quasi oves errauimus
unusquisque in uiam suam declinauit & do-
minus posuit in eo omnem iniquitatem
nostram.

Ps. Quousque irruitis in hominem & interficitis
uniuersi uos.

Ps. Circundederunt me dolores mortis pe-
ricula inferni inuenerunt me. Tribulati-
onem & dolorem inueni & nomen do-
mini inuocaui.

Ps. Confortati sunt qui persecuti sunt me iniuste qui
non rapui tunc exsoluebam.

P̄s. Tu aut̄ eruiſti animā meā ut nō periret:
poſuiſti poſt tergū tuū oīa peccata mea.

P̄s. Quia nō īfernus cōfitebit̄ tibi neq; mors
laudabit te: nec expectabūt q̄ deſcēdēt in
lacū ueritatē tuam.

P̄s. Recubās dormiuit ut leo & ut catulus le
onis ſaluos nos faciet domini exitus &
domini mors.

P̄s. Præciſa eſt uelut a texēte uita mea dum
adhuc ordirem ſuccidit me d̄ mane uſq;
ad ueſperam.

DE NON FRACTIS OSSIBVS.

Genesis. Os nō comminuetis ex eo.

P̄s. Cuſtodit dominus oīa oſſa eorū: unū ex
his nō conteretur.

DE PERCVSSione lateris & fluxu aq̄.

P̄s. Dirupit petrā & fluxerūt aquæ abierūt ī
ſicco flumina.

DE SEPULTVRA.

Ieremias. Poſuerunt lapidē ſuper me.

Idē. Cōcluſit uias meas lapidibus q̄dratis hæ
dificauit aduerſus me ut nō egrediar.

P̄s. Collocauit me ī obſcuris: ſicut mortuos
ſæculi anxiatuſ. ē ī me ſpirituſ meus ī me

40
turbatum est cor meum.

DE ADORATIONE DEMUM SEPULCHRI DNI.

Isaias. In illa die erit radix Iesæ que stat in signum
populorum.

Ipsum gentes deprecabuntur & erit sepul-
chrum eius gloriosum.

Jeremias. In sepultura eius reuiuiscunt mortui.

P̄s. Introibimus in tabernaculum eius adora-
bimus ubi steterunt pedes eius.

DE REDEMPTIONE NOSTRA
IN MORTE seu in sanguine domini.

FIGURA VETERIS testamenti uideli-
cet quod mundari uolebant a peccatis asper-
gebant sanguine.

Zachari. Tu quoque in sanguine testamenti tui rede-
as misisti uinctos de lacu in quo non est aqua.

Idem. Cum egredietur uir ab oriente: ecce aquæ re-
dundantes a latere eius dextro.

P̄s. Flumina aquæ uiuentis egrediebantur de uen-
tre illius.

P̄s. Deus autem Rex noster ante secula opera-
tus est salutem in medio terræ.

P̄s. Redemptionem misit populo suo manda-
uit in æternum testamentum suum.

FIGVRA VETERIS TESTAMēti.
DE SERPENTE æneo eleuato ī quo qui
aspiciebāt salui fiebāt.

Isaias .Et uocabūt eū populus factus redempto
a domino deo nostro.

Spiritus domini sup me eo q̄ unxit me
ad annūtiādū misit me mansuetus misit
me ut mederer cōtritis corde & prædica-
rem captiuis indulgentiam: & clausis ap-
tionē ut prædicarē animū placabilē do-
mino & diē ultionis deo nostro: ut cōso-
larer omnes lugentes & ponerē fortitu-
dinē lugentiū syon: & darē eis coronam
p̄ cinere oleū gaudii: p̄ luctu paliū laudis
p̄ spū mœroris.

DE DESCENSIONE ad inferos & li-
beratōe parentū.

Penetrabo omnes īferiores ptes terræ &
aspiciā oēs dormiētes ī deum & illumina-
bo oēs sperātes ero mors tua: o mors ero
morsus tuus īfernæ.

Oscas. De manu inqt mortis liberabo eos & de
morte redimam eos.

Idē. Ego inquit capiā uadā & tollam & non

41
est qui eruat: uadens reuertar ad locum
meum.

P̄s. Attollite portas p̄ncipes uestras & eleua
mini portæ æternales & introibit rex glo
riæ. q̄s ē iste Rex gloriæ. Dominus for
tis & potens dominus potēs ī p̄clio. At
tollite portas p̄ncipes uestras & eleuami
ni portæ æternales & introibit rex gloriæ
Quis ē iste Rex gloriæ dominus uirtu
tū ipse ē Rex gloriæ.

Ego dixi in medio dierū meorū uadā ad
portas inferni.

P̄s. Vita mea ī inferno approp̄iquauit existiā
tus sū cū descēdi ī lacū fcūs sū sicut hō.
DE RESVRrectione domini.

Cāticorū. Cōsurge cōsurge brachiū domini.

Recubās dormiuit ut leo & ut catulus le
onis q̄s suscitauit eū.

Jeremias. Quasi de somno suscitatus sum ī uita &
somnus meus dulcis mihi.

Isaias. Exurgā nūc dicit dominus: nūc exalta
bor nūc sublimabor.

P̄s. Ego dormiui & soporatus sū & resurre
xerxi quoniā dominus suscepit me.

- P̄s. Qui exaltas me de portis mortis: ut annuntie oēs laudes tuas ī portis filiaē syon pp̄ misiam inopū & gemitū pauperū nūc exurgā dicit dominus.
- P̄s. Propter hoc lætatum est cor meū & lingua mea exultavit: quoniam caro mea requiescet in spe: domine nō dereliquas aīam meam ī inferno: nec dabis scūm tuum uidere corruptōem.
- P̄s. Nūc cognoui quoniā saluū faciet dominus Christū suum exaudiet illū de caelo suo ī potestatibus salus dexteræ eius.
- P̄s. Vitā petiit a te & tribuisti ei lōgitudinē dierū ī sæculū sæculi.
- P̄s. Non moriar sed uiuā & narrabo opera domini.
- P̄s. Eruiisti domine ab inferno aīam meam saluasti me a descentibus ī lacū.
- P̄s. Ad uesperū demorabit̄ fletus ad matutinū lætitia.
- P̄s. Quæ utilitas ī sāguine meo dū descēdero ī corruptionem.
Conuertisti plāctū meū ī gaudium cōcidisti saccū meū & circūdedisti me lætitia

- 42
- P̄s. Educes me de laqueo quem absconderunt mihi. quoniam tu es protector meus.
- P̄s. Verbum iniquum constituerunt aduersum me nunquam quod dormit non adiciet ut resurgam Tu autem domine miserere mei & resuscita me & retribuam eis.
Me autem propter innocentiam suscepisti & confirmasti in conspectu tuo in aeternum.
- P̄s. A finibus terrae ad te clamaui dum anxius esset cor meum in petra exaltasti me.
- P̄s. Dominus iudicabit fines terrae & dabit imperium regi suo & sublimabit cornu Christi sui.
- P̄s. Exurge domine deus noster in praecipito quod mandasti & sinagoga populorum circumdabit te.
Et propter hanc in altum regredere dominus iudicabit populos.
- P̄s. Quantas ostendisti mihi tribulationes multas & malas & conuersus uiuificasti me & de abissis terrae iterum reduxisti me
- P̄s. De caelo auditum fecisti iudicium tuum terra tremuit & quieuit.
Cum sgeret in iudicio deus & saluos faceret

omnes mansuetos terræ.

- P̄s. Nūq̄d mortuus facies mirabilia aut me
dici resuscitabunt te & cōfitebunt tibi.
Nūquid narrabit aliq̄s ī sepulchro miseri-
cordiam tuam & ueritatē tuā ī p̄ditione.
Nūq̄t cognoscetur in tenebris mirabilia
tua & iustitia tua in terra obliuionis.
- P̄s. Trāsiuimus p̄ ignē & aquam & eduxisti
nos in refrigerium.
- P̄s. Lapidē quē reprobauerūt ædificātes: hic
factus est caput angeli.
- P̄s. Tāq̄ sp̄sus procedens de thalamo suo.
- P̄s. Leuabo ad calū manū meam & dicam ui-
uo ego ī æternum.
- P̄s. Vocē meā audi s̄m misericordiam tuā do-
mine: & secūdu iudiciū tuū uiuifica me.
Iudica iudiciū meū & redime me p̄ elo-
quū tuum.
Misericordiæ tuæ multæ domine s̄m iu-
diciū tuū uiuifica me.
- P̄s. Illumina oculos meos ne quādo obdor-
miam ī morte: ne quādo dicat inimicus
p̄ualui aduersus eum.
- P̄s. Surge domine ī regem tuam: & tu archa

- 13
- sanctificatiois tuæ.
- Ps. Domine probasti me & cognouisti me
tu cognouisti sessionem meam & restitu-
tionem meam.
Dinumerabo eos & sup arenam multipli-
cabunt rebrexi & adhuc sum tecum.
- Ps. In pace in idipsum dormiam & reqescam. quod
niam tu domine singulariter in spe consti-
tuisti me.
- Ps. Scitote quoniam mirificauit dominus
sanctum suum: dominus exaudiet me cum cla-
mauero ad eum.
- Ps. Quoniam in me sperauit liberabo eum propterea quod
quoniam cognouit nomen meum.
Clamauit ad me & ego exaudiam eum cum
ipso sum in tribulatione eripiam eum & glori-
ficabo eum.
- Ps. Impleat dominus omnes petitiones tuas nunc
cognoui: quoniam saluum fecit dominus
Christum suum.
Dominus adiutor meus & protector me-
us in ipso sperauit cor meum & adiutus sum:
Et refloruit caro mea & ex uoluntate mea
confitebor ei.

Exurge gloria mea exurge psalterium
exurgam diluculo.

Exurgat deus & dissipet inimici eius & fu-
giat cum qui oderunt eum a facie terrae.

DE TEMPORE & hora resurrectiois dñi.

+ Osee. Venite reuertamur ad dominum: quia ipse
ueniet & saluabit nos uiuificabit nos
post duos dies in die tertia suscitabit nos.

Quasi diluculo pparato est egressus eius.

Ps. Exurge gloria mea exurge psalterium me-
um exurgam diluculo.

DE RESURRECTIONE sanctorum cum domino.

Viuificabit nos post duos dies & die ter-
tia suscitabit nos & uiuemus in conspectu
eius & sequemur eum.

DE ASCENSIONE domini.

Isaias. Intelligite ecce seruus meus exaltabitur ele-
uabitur & sublimis erit.

Idem. Nunc exaltabitur nunc sublimabitur.

Daniel. Aspiciebam in visu noctis & ecce in nubibus
caeli quasi filius hominis ueniebat & usque ad
antiquum dierum puenit & in conspectu eius
obtulerunt eum.

Isaias. Iurauit dominus ueritatem David & non

47
fraudabit eū d' fructu uētris tui: ponā su
p sedē meā & dedit ei potestātē & regnū
& oīs populus tribus & līguæ sūient ei.

Propheta. Reges terræ cātate deo & psallite dño q̄a
ascendit sup cælos cælorū ad orientem.

Idē. Visi sūt gressus tui deus: sūt ita ut gressū
dei nostri.

Ecce hic saliens sup mōtes trāsilīēs colles

Amos. Aedificauit ī celo ascensum suum.

P̄s. Ascendit dominus ī altū captiuam duxit
captiuitatem dedit dona hominibus.

P̄s. Iubilate deo & glorificate nomen ei: q̄a
ascendit de ptib' orientis dñs ē nomē illi.

P̄s. Iubilate deo qui ascendit sup tronū cæli
ad orientem.

Ascendit dominus ī iubilo et dominus ī
uoce tubæ. Vidi hoīem ascendentem de

P̄s. corde maris et puenit usque ad cælum.

P̄s. Quoniam eleuata ē mgnificētia tua us-
que ad cælos.

Ascendet dominus sup cherubin et uo-
labit sup pennas uentorum.

Semel iuravi ī scō meo semē eius in æter-
nū manebit.

Et tronus eius sicut sol in conspectu meo &
sicut luna perfecta in diebus suis & testis in
caelo fidelis.

P̄s. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis.
Regnavit dominus super omnes gentes.
Psallite deo qui ascendit super caelum caelorum
ad orientem.

Qui ponis in nube ascensum qui ambulat su-
per pennas ventorum.

Domine dominus noster qui admirabile
est nomen tuum in universa terra.

DE EXALTATIONE domini.

Sapientia. Exaltauit illum apud proximos suos in medio
ecclesiae aperuit os suum & impleuit eum spiritu sa-
pientiae & intellectus stolae gloriae induit eum in
cunctitate & exultationem thesaurizauit su-
per eum & nomine aeterno hereditauit illum do-
minus deus noster.

P̄s. Tu autem domine susceptor meus & glo-
ria mea & exaltans caput meum.

P̄s. Domine dominus noster qui admirabile est
nomen tuum in universa terra.

P̄s. Quoniae eleuata est magnificentia tua su-
per caelos.

- 45
- P̄s. Dominus p̄s h̄ereditatis meæ & calicis
 mei tu es q̄ restituis h̄ereditatē meā mi-
 hi: funes ceciderūt mihi ī præclaris & enī
 h̄ereditas mea præclara est mihi.
- P̄s. Magna gloria eius in salutari tuo gloriā
 & magnū decorē impones sup̄ eum.
- P̄s. Sedes tua deus ī sæculū seculi uirga dire-
 ctionis uirga regni tui.
- P̄s. Accedet homo ad cor altū & exaltabitur
 deus.
- P̄s. Beatus quē ellegisti & assūpsisti h̄itabit ī
 atriis tuis.
- P̄s. Tenuisti manū dexteram meam & ī uo-
 luntate tua deduxisti me & cum gloria
 suscepisti me.
- P̄s. Iurauit dominus Dauid ueritatem & n̄
 fraudabit eū de fructu uentris tui ponā
 super sedem meam.
- P̄s. Quoniam præuenisti eū ī benedictioni-
 bus dulcedinis: posuisti in capite eius co-
 ronam de lapide precioso.
- P̄s. Exaltare domine ī ueritate tua cantabi-
 mus & psallemus uirtutes tuas.
- P̄s. Exaltare sup̄ oēs cælos deus & sup̄ omnē

terram gloria tua.

P̄s. Cōuertere animam meā ī requiem tuā: q̄a dominus benefecit mihi.

P̄s. Q̄m̄ ī me sperauit liberabo eū p̄tegā eū quoniā cognouit nomen meum. Clamauit ad me & ego exaudiam eū cū ipso sū ī tribulatione eripiā eū & glorificabo eum.

Lōgitudine dierum replebo eū & ostēdā illi salutare meum.

P̄s. Regnū tuū regnū oīum s̄aculorū & dñatio tua ī omni generatōe & generatōem

P̄s. Exurge domine deus meus et exaltetur manus tua ne obliuiscaris pauperē.

P̄s. Cōstituit eū dominū domus suæ & principem oīs possessionis suæ.

Vt erudiret p̄cipes eius sicut semetipsū & senes eius prudētiam doceret.

Isaias. Et uocabitur nomen eius admirabilis cōsiliarius: deus fortis pater futuri s̄aculi: princeps pacis: multiplicabitur īperiū eius & paci eius nō erit finis super solium Dauid & super regnum eius sedebit ut confirmet illud & corroboret ī iudicio & in

76
sticia a modo usque in sempiternum.

DE MISSIONE SPIRITUS sancti.

Zaccharias. Effundam super domum David & super habitates
Israel spiritum gratiae.

Ioel. Post haec effundam de spiritu meo super
omnem carnem & prophetabunt filii ve
stri & filiae uestrae. Iuuenes uestri uisiones
uidebunt & Senes uestri somnia somnia
bunt & super seruos meos & ancillas me
as in diebus illis effundam de spiritu meo.

DE DAMNATIONE IUDE & ac
ceptione in eius locum.

Ps. Fiant dies eius pauci et Episcopatum eius
accipiat alter.

Fiant filii eius orphani et uxor eius
uidua.

DE DISCIPVLIS MISSIS PER
ORBEM.

Ieremias. Ego mittam pisces multos dicit do
minus et piscabunt eos.

Idem. Et mittam uenatores et uenabunt eos de
montibus collibus et cauernis.

Idem. Dabo uobis pastores iuxta cor meum et
pascent uos scientia et doctrina.

Jeremias. Veni inquit ut congregarem eos ex omnibus gentibus & linguis ut ueniāt & uideāt gloriam meam & ponam in eis signum & mittam ex eis ad gentes in maria Africam & Libyam tenentes sagittam & insulas longe ad eos qui non audierunt de me & non uiderunt gloriam meam.

P̄s. Non sunt loquelæ neque sermones: quorum non audierunt uoces eorum.

P̄s. Annūtiauerunt opera dei & facta eius intellexerunt.

P̄s. A solis ortu usque ad occasum laudabile nomen domini.

P̄s. In omnem terram exiit sonus eorum & in fines orbis terræ uerba eorum.

DE CONSERVATIONE discipulorum

P̄s. Memor esto congregationis tuæ quam possedisti ab initio.

P̄s. Ego dixi dii estis & filii excelsi omnes.

P̄s. Nolite tangere christos meos & in Prophetis meis nolite malignari.

DE BAPTISMO iuxta mādātū dñi.

Isaias. Obstupuerunt super te multi gloriosus erit aspectus eius inter uiros & forma eius

77
iter filios hominum. Iste asperget multas gentes.

Idē. Haurietis aquas ī gaudio de piscinis Saluatoris lauamini mundi estote.

Ezechiel. Omnes sitientes venite ad aquas.
Effūdā sup uos aquā mūdabimini ab oībus inquinamentis uestris.

In die illa īqt erit fōs patēs domui David & hītātibꝫ ī Ierusalē ī ablutōe peccatorꝫ

Idē. In die illa exhibūt aq̄ uiuæ īmediū eorꝫ ad mare orientale & mediū earꝫ ad mare nouissimū. ī die illa erit dominꝫ unus & nōm̄ eiꝫ unū: & r̄uertet oīs tr̄a usq̄ ad destū

Ezechia. Sāctificabo nomen meū magnū ut sciāt gentes q̄a ego dominus dū sātificatus fuero ī uobis corā eis tollam uos de gentibus & cōgregabo uos de uniuersis terris
+ īfūdā sup uos aquam mūdā & mūdabimini ab oībus inq̄namentis uestris & ab uniuersis idolis uestris mundabo uos.

P̄s. Asperges me domine isopo & mūdabor lauabis me & sup niuem dealbabor.

Zacharias. Cōuertī me ad portā domꝫ dñi & ecce aq̄ egrediebāt̄ subtr̄us limen domꝫ ad oriētē

domus aut respiciebat ad occidentem aq̄
aut descēdebāt ī latus tēpli ad meridiē ad
extremum altaris et cōverti me ad uiam
fōtis portæ exterioris quæ respiciebat ad
orientē & ecce aq̄ redūdans a latere dex
tro & traduxit me per aq̄s: & ait ad me aq̄
istæ q̄ egrediūt̄ orientales & descēdūt ad
plana desti ītrabūt mare & exhibūt & sati
abit̄ oīs aīa uiuens quæcunquē respicit &
quocūq; uenerit totiens.

DE ABOMINATIONE iudeorū &
sacrificiū suorum.

Primo. Nō offeretis uos sacrificiū panis: quoniā
panes uestri tristitiæ sūt & q̄cūq; comede
rit ex eis cōtaminabitur.

Nō est mihi ultra uolūtas ī uobis & sacri
ficiū nō accipiam de manibus uestris.

Isaias. Quid mihi ī multitudine uictimarū uīa
rū quid multiplicatis sacrificiū mihi de
arietibus et carnem hyrcorū. Ego enī cō
tempsi sanguinem uitulorū carnes arietū et
hyrcorū cum præsaueritis ea coram me
q̄s recipiet ea a uobis: q̄a odiuit ea ani
ma mea si eleuaueritis manus uestras ad

1-8
me auertā uultū meū a uobis ā modo nō
deturpetis sanctos meos frustra nō offe-
retis ultra sacrificiū. quoniā icēsū uestrū
& sollemnitates uestras & sabbata uestra
nō accipiā a uobis: q̄a odiuit ea aīa mea.
Si eleuaueritis manū uestras a me auer-
tā uultū meū a uobis. Et si multiplicaue-
ritis orōnes nō exaudiā illas. qm̄ manus
uestræ sāguine plenæ sūt & oē sacrificiū
uestrū: sicut cadauer fetidū ī īgressu por-
tæ atrii exterioris & q̄ iugulauerit mihi
taurū: sicut q̄ decolauerit hominē ī sacri-
ficiū hyrcū: sicut q̄ obtulerit sanguinem
porci.

Idē. Qui imolat bouē quasi q̄ īterficit uirū:
qui maētat pecus quasi q̄ excerebret ca-
nē: q̄ offert oblatōem quasi q̄ filiū offerat
q̄ rector quasi q̄ benedicat ī dolo.

Idē. Facta sūt morticina eorū quasi in medio
platearum.

Jeremias. Quid mihi thus de faba offertis & ca-
lamum suaue electum de terra lon-
ginqua holocausta muta uestra non
sunt accepta mihi & uictimæ uestræ

nō placuerūt mihi pp hoc dicit dōmīnū
ecce ego dabo populū istū ī ruīnā et ruēt
ī eis p̄res et filii simul uicinus et p̄ximus
DE EXECRATIONE iudeorum.

Isaias. Cecidit cæcitas sup̄ Ierusalē quousq; ītra
uerit plenitudo gētium.

Idē. Audientes audient et nō ītelligent: et uī
dentes uidebūt et nō cognoscēt. īcrassata
sūt enī corda gentis istius.

Cognouit bos possessorem suū: et asinus
presepe domini sui. populus autē meus nō
intellexit me.

Idē. Educ foras gērem cæcā habentem oclū
los cæcos et surdas aures: et ecce post eos
omnes gentes cōgregatæ sūt.

Erit uobis Propheta tanq̄ liber clausus
q̄ tūc dabit̄ nesciēti et dicet non sum ego
lector.

Expectaui ut facerent iustitiam. fecerūt
aut̄ iniquitatem.

Tota die expādi manus meas ad populū
nō credentem et cōtradicentem q̄ ambu
labat uias nō bonas.

Auditione audietis & non intelligetis &

cernentes uidebitis & nō scietis icraffatū
est enī cor populi huius

Idē. Audite celi auribus ꝑcipe terra quia do-
minus locutus est: filios enutriti & non
cognouerūt me.

Audite audientes & nolite itelligere ui-
dete uisionem & nolite cognoscere.

Excæca cor populi huius & aures eorum
aggraua & oculos eorum claude ne for-
te uideant oculis suis & auribus suis au-
diant & corde intelligant & cōuertant &
sanem illos.

Q peccare faciebat homines in uerbo &
declinauerūt frustra a iusto.

Prius ad syon dices ecce adsū & uide &
non erit ex illis quisq̄ q̄ itret cōsiliū.

Si nō credideritis nō intelligetis.

Jeremias. Miluus cognouit tempus suum: turtur
hyrundo & ciconia custodiūt aduētum
suum. populus autem domini nō cogno-
uit iudicium eius.

Idē. Peccatum Iudæ scriptum ē stilo ferreo ī
lapide adamantino & extēsū ē sup alitudi-
nem cordis eorum.

Idē. Audi populus stulte q̄ non habes cor & habētes oculos non uidetis: & aures nō. auditis.

Idē. Audite uocē tubæ & dixerūt non audie mus pp̄ hoc audite gentes.

Idē. Audite hæc populus stulte & sine corde oculi sunt illis & non uidebūt: aures sūt illis & non audiēt: an me non timebitis: an faciem meam non formidabitis: qui constitui terminum maris arenam imperium æternum & non trāsgredietur illud curuabitur & non poterit ultra: resonabunt fluctus eius & non trāsgredietur. Populo aut̄ huic factū est cor inobediēs & incredulum.

Idē. Sicut mutare non potest æthyops pellē suam: nec pardus uarietates suas: ita & ipsi duritiem suā.

Idē. Quomodo dicitis sapiētes sumus: lex domini nobiscum est: uere confusi sunt sapientes eorum & capti. uerbū enī domini piecerūt & spes nulla est eis.

Idē. Quis dabit me in solitudine diuersorū Jeremias. uiatorum & reliquam populum meum

56
& recedam ab eis: quia omnes adulteri
sunt cætus præuaricatorum & extendit lin-
guam suam: quasi arcum mēdatii & nō
ueritatis.

Daniel. Claude smones & signa librū & iuolue
prophetias.

Idē. Clausi signatiq; sūt smones usq; ad tēp
cōsumatōis quousq; addiscāt ultro & im-
pleatur uisio & cognoscant oīa.

Ieremias. Holocaustamata uestra addite uictimis
uestris. comedite carnes: q̄a non sū locu-
tus patribus uostis & non præcepi eis
diem qua eduxi eum de terra Aegipti d̄
uerbo holocaustatum & uictimarum
Sed hoc uerbum præcepi eis dicens. Au-
dite uocē meam & ero uobis deus & uos
eritis mihi populus & ambulate ī omnia
quæ mandauit uobis et bene erit uobis et
non audierunt nec inclinauerunt aurē
suam: sed abierunt in uoluptatibus suis
et in prauitate cordis sui mali.

Ieremias. Scribam inquit multiplices leges meas
quæ uelut alienæ computatæ sunt hosti-
as afferent imolabūt carnes et comedēt

et dominus nō suscipiet eas.

Non libabunt īquit uinum domino nec placebūt ei sacrificia eorum : quasi panis lugentium omnes qui comedēt eum cōtaminabuntur & non introibunt in domo domini.

Ezechiel. Filii hominis in medio domus exasperātis habitantes qui oculos habent ad uidentum & non uident: & aures habent ad audiendū & nō audient.

Ioel. Interiit de domo dei uestri sacrificium & libatio.

P̄s. Filii alieni mentiti sunt mihi inueterati sunt & claudicauerunt a semitis suis.

P̄s. Obscurentur oculi eorum ne uideant & dorsum eorū sēp incurua.

DE VLTione iudeorū tēpore Titi.

Isaias. Calcaui eos ī ira mea & ī furore meo cōculcaui eos.

P̄s. Dies ultionis uenit annus retributionis meæ.

Idē. Contere contriotione uasis subtilis ī quo

51
non remaneat pars ad portandum car-
bones ignis nec ad hauriēdū guttā aquæ
Relicta est ī urbe solitudo & sibilabit ter-
ra eorū sibilo usq; in æternum.

Idē. Interficiet te deus israel & uocabit suos
suos nomine alio.

Expectaui ut uinea mea israel daret uuas
& ipsa dedit spinas propter quod addu-
cam q; destruat illā calcatione.

A quo transmigrabo nisi a populo meo
Ruit iquit israel & Iudas cōcidit: q; lin-
gua eorū cōtra dominum.

Semen pessimū præparate filios uestros
occisioni iniquitate parētum suorum.

Et erit ad lapidem offensionis & ad pe-
tram scandali duabus domibus israel in
laqueum & ruinam habitātibus israel.

Vos qui reliquistis dominū numerabo
oēs gladio & omnes corde corruetis.

Ecce serui mei comedēt & uos esurietis.

Educ foris populū meū cæcum oculos
habentem & aures surdas omnes gen-
tes cōgregatæ sunt simul & collectæ sūt
tribus.

Domine deus meus es tu & exaltabo te
confitebor nomini tuo. quoniam fecisti
mirabilia & cogitationes antiquas fide-
les: quia posuisti ciuitatem: tumulum: vr-
bem fortem in ruinam & domum alie-
norū ut non sit ciuitas & in sempiternū
nō hædificetur sup hoc laudabit te popu-
lus fortis ciuitas gētiū robusta tenebit te
Isaias . Et aspersus est sanguis eorum sup uesti-
menta mea & omnia indumēta mea co-
inquinata sūt dies enī ultōis ī corde meo &
annus retributōis meæ uenit.

Et dimittetur nomen uestrum in iuramē-
tis electis meis. uos autem īterficiet & ser-
uos suos uocabit nomine alio. In quo q̄
benedictus ē sup terrā benedicet a dño
& q̄ iurat ī terra iurabit ī domino.

Ipsē redemit eos & portauit eos & eleua-
uit cunctis diebus. ipsi autē ad iracūdiam
prouocauerunt & afflixerunt spiritum
eius & uersus est eis in inimicum & ipse
debellabit eos.

Quis est hic liber repudii matris uestre
quo dimisi eā aut quis est creditor meus

52
cui uendidi uos. ecce enī iniquitatibus vris
dimisi matrem uestram. qm̄ ipsa nō est
uxor mea nec ego uir eius.

Terra uestra deserta: ciuitates uestre suc-
censæ igni regionē uestrā ī cōspectu v̄ro
alieni deuorabūt & desolabuntur sicut
ī uastitate hostili & derelinq̄tur filia syō
sicut umbraculū in uinea.

Sup̄ uuam inq̄t populi mei spinæ & ue-
pres adhererunt: quanto magis sup̄ oēs
domos gaudii & exultatōnis. domus enī
dimissa est & multitudo vrbis derelicta
trabes & palpitatio factæ sūt sup̄ spelun-
cas usq̄ ī æternum.

Dominator dominus auferet a Ierusalē
& iudea iudicem prophetam & priucipē
Desolabitur israel & corruet domus san-
cta. Fier terra uestra deserta & ciuitates
uestre succensæ igni.

Vox dñi reddēs r̄tributōem īimicis suis
Vsq̄ quo domine & dixit quousq̄ sint ci-
uitates eorū deserte & maneat domus sine
habitatore.

Isaias. Domine deus exaltabo nomen tuū: qm̄

posuisti ciuitatem in tumulum & domum in confusionem ut non sit usque in seipiternum. Cœpietis errorem & patientini spiritus uester ut ignis uorabit uos.

Erunt campestris in caulas gregem & uallis ager in cubile armentorum populo meo qui requisit me: & uos qui reliquistis dominum numerabo uos gladio & omnes mercede corruetis.

Facta est mihi hæreditas mea quasi leo in spelunca dedit contra me uocem suam: ideo odiui eam. Numquid auis discolor hæreditas mea: numquid auis distincta pro totum. uenite congregamini omnes bestie terre præparate ad deuorandum.

Propter me exterminata est omnis terra eorum. Effudit dominus super populum suum indignationem furoris sui & forte bellum & combussit eum in circuitu & non cognouit & succendit eum & non intellexit.

Facti sunt mihi filii mei dispersi: quoniam inualuit inimicus in eis.

Quos educaui & nutriui inimicus consumpsit eos.

53
Reliqui domū meam diuisi hāreditatem
meam quasi leo ī silua dedit cōtra me uo-
cem suam p̄pea odiui eam.

Jeremias. Quia oblitō ē mei populus meus frustra
labētes ī uiis suis ut ambularē p̄ uias ī iti-
nere nō trito ut fieret terra eorū ī desola-
tōe & ī sibilū spētū oīs q̄ trāsibit p̄ eā ob-
stupescet & mouebit caput suū: sicut uētō
urens diligam eos.

Tu aut̄ domine Sabaoth iudicas iuste: &
probas renes & corda ut uideā ultionem
tuam ex eis. tibi enī reuelauī aīam meā.

Derelinquā populū meū & recedā ab eis
Dereliquā uos & ciuitatē v̄ram quā dedi
uobis & patribus v̄ris & dabo uos ī obro-
briū sēpitemnū & ignominiā æt̄nam quæ
nūquā delebitur.

Heomenias īqt & sabbata v̄ra odiuit aīa
mea. Si steterit Moyses & Aarō & sacer-
dotes tenentes legē nesciuerint me & pa-
stores p̄uaricati sūt ī me p̄pea in iudicio
adducā & cōtēdā uobiscū & cū filis v̄ris
disceptabo. Quare ergo factō es ī prādā
sup̄ eū rugiet̄ leones dederūt uocē suam:

posuerūt trā eius ī solitudinē & ciuitates
eorū exustæ sūt & nō ē q̄ habitet ī eis.

Samuel coram me non ē aīa mea ad po-
pulū istū: eiice illos a facie mea & egrediāť

Quia mei oblitus es ecce ego annuntia-
bo iustitiā meā & opa tua nō p̄derūt tibi

Sic cōterā populū istū & ciuitatē istā sic
cōterit̄ uas figuli quō nō pōt restaurari.

Ciuitates uestræ clausæ sūt & trāslata est
oīs Iudua transmigratiōe p̄ualida.

Docete filios uestros & filias uestras fletū
& plāctū. qm̄ morsegressa ē p̄ portas v̄ras

Vocat eos argentū reprobū.

Patres nostri peccauerūt & non sūt. nos
aut̄ iniquitates eorū exoluimus.

Ascendite muros eiꝝ & dissipate auferte
propagines eiꝝ: q̄a nō sūt domini: pr̄ua-
ricatōe pr̄uaricata ē ī me domus iuda.

Dicit dñs regnauerūt & dixerūt n̄ ē ipse.

Ecce s̄mo domini factus est eis ī obro-
briū: quia nō receperūt illud.

Salamon. Quando iustus recipiet iudiciū ubi erūt
impīi & peccatores.

Daniel. Postq̄ occisus fuerit Christus regnabit

desolatio perpetua.

Idē. Post ebdomas. Lxxii. occidet Christo & nō erit pplus eius & ciuitatē & scūariū dissipabit cū duce uēturo & finis eis uastitas & post statutā desolatōem deficiet hostia & sanctuariū & ī templo erit abomīa tio desolationis & usq; ad cōsumatōem & finem pseuerabit desolatio.

Da. Septuaginta duæ ebdomadæ abbreviate sūt super populum tuum & super urbē sanctam tuam & consumetur preuaricatio & finē accipiat peccatū & deleatur iniquitas et adducat iustitia sēpiterna et impleat uisio et pphetia et ūgat sancto sactorū Domus Israel cadet et nō ē qui exurgat eam.

Amos. In planctū domus Israel cecidit nō adiciet nō resurget domus Ierusalē piecta est ī terrā et nō est q; suscitet eam. Venit finis sup populū meū israel non adiciam ut pertranseam per eum.

Moyfes. Erunt gentes in capite et populus incredulus in cauda.

Osca. Ve inquit eis quoniam recesserunt a me

uastabuntur quia prauaricati sunt in me
ego redemi eos et ipsi locuti sunt contra
me mendacia: ego exaudiui eos & conforta
ui brachiū eorū & ipsi in me cogitauerunt
malitiā reuersi sūt ut essēt absq̄ iugo fa-
cti sūt quasi arqus dolosus abiecit eos de
us meus: q̄a nō audierūt eū & erūt uagi
in nationibus.

Zacharias. Inualuerūt sup me uerba uīa dicit dñs.

De utero. Dabit dominus pluuiā & cinis descēdet
sup te donec tradat te & deleat.

Propheta. Auditōe audietis & nō itelligetis & cer-
nētes uidebitis & non scietis. icrassatū est
enī cor populi huius.

Propheta. Auferte a Iudea & a Ierusalem ualidū &
fortē iudicē & prophetā et sapiētē de ar-
chitectis et prudentem eloquum mistici.

Idē. Cessare faciā oē gaudiū eio et sabbata eio

Ezechiel. In nihilū r̄digā et nō eris et q̄sita nō iue-
nieris usq̄ in sempiternū: decus quoq̄ vr-
bis ruina ppetua.

Hæc est inquit ciuitas gloriosa hīmans in
confidētia quæ dicebat in corde suo ego
sum extra me et non est alia amplius

55
quō facta es ī deſtū cubile. beſtiæ: oīs qui
transibit p̄ eā ſibilabit & mouebit manū
ſuam ut prouocatus & redempta ciuitas
quoniam nō audisti uocē & nō ſuſcepisti
diſciplinam.

Amos. Cecidit iſrael & nō reſurget: uirga iſrael
proſtrata eſt & nō eleuabitur.

Idē. Et ueniet eis tribulatō & non ſaluabitur
q̄ effugerit ex eis & ſi abſcōderit ī mōtē
carmeli: īde manus mea præcipitabit eos
& ſi deſcēderint ī profundū maris illuc
mittā ſpentes & mordēt eos: & ſi abierit
ī captiuitatē corā īimicis ſuis ibi manda-
bo gladiū & occidet eos ponā oculos me-
os ſupeos ī malū & nō ī bonū.

Filius botri. Erūt filii Iſrael ſine p̄cipe & ſine lege.

Pſ. Nō ſic impii nō ſic: ſed tanq̄ puluis quē
proicit uentus a facie terræ.

Qm̄ tu ꝑcuſſiſti oēs aduerſātes mihi ſi-
ne cauſa dentes peccatorū contriuiſti.

Occidiſti oēs q̄ opant̄ iniquitatem ꝑdes
omnes qui locuntur mendaciū.

Decidāt a cogitatōibꝫ ſuis ſm̄ multitudine
impietatum eorꝫ expelle eos quoniam

icitauerunt te domine

Consumetur nequitia eorum.

Nisi conuersi fueritis gladium uibrabit
arqum suū retēdit & parauit illum.

Et in eo parauit uasa mortis sagittas suas
ardentibus effecit.

Lacū apuit & effodit eū & icidit in foucā
quam fecit.

Conuertetur dolor eius ī caput eius & ī
uerticem ipsius īiquitas eius descēder.

Increpasti gentes & periit impius nomē
eorū dedisti in æternum & ī sæculū sæculi
inimici defecerūt framea & ī finem ciui
tates eorū destruxisti.

Periit memoria eorū cū sonitu dominus
ī eternū pmanet.

Exultabo ī salutari tuo quoniā īfixæ sūt
gentes in interitu quem fecerunt.

In laqueo isto quē fecerūt cōprehēsus est
pes eorum.

Cognoscetur dominus iudicia faciēs in
operibō manū suarū cōphēsus ē peccator
Conuertantur peccatores in infernū oēs
gentes quæ obliuiscūt dominū.

56
P̄s. Persequar inimicos meos & cōprehendā
illos & non cōuertar donec deficient.
Cōfringā illos nec poterūt stare cadent
subtus pedes meos.

Inimicos meos dedisti mihi & odientes
me dissipasti.

Clamauerūt ad dominum nec erat q̄ sal
uos faceret nec exaudisti eos.

Cōminuā eos ut puluerem ante faciē uē
ti ut lutū platearū delebo eos.

Ponas eos ut clibanū ignis ī tēpore uul
tus tui dominus in ira sua cōtbabit eos.

P̄s. Et deuorabit eos ignis fructū eorū de ter
ra perdes & semen eorū de filius hominū
Qui nō itellexerūt opando & ī ope ma
nū eius destrues & nō hædificabis eos.

P̄s. Dilexi malitiam sup benignitatem iniq
tatem magisq̄ loqui equitatem. Propte
rea deus destruet te in finem euellet te de
tabernaculo tuo & radicem tuam de ter
ra uiuentium.

P̄s. Sicut deficit fumus deficient.
Fluit cera a facie ignis sic pereant pecca
tores a facie dei.

Verūm deus cōfrīget capita īmīcorū s̄no
rū uerticē cæli perābulātū ī delictis suis
P̄s. Fiant mensa eorū corā ipsis ī laqueū & ī
retributiones & ī scandalum.

Obscurentur oculi eorū ne uideāt & dor
sum eorū semper icurua.

Effūdes sup eum irā tuā & furor iræ tuæ
cōprehēdat eos fiat hītatio eorū de strā & ī
tabernaculis eorū nō sit q̄ habitet.

Quoniam quē p̄cussisti persecuti sunt &
sup dolorē uulnerū addiderunt.

Appone iniquitatē sup iniquitatem eorū & ī
tereāt ī iustitiā tuam.

Deleantur de libro uiuentiū & cū iustis
nō scribantur.

P̄s. Deus uenerūt gentes ī hæreditatē tuam:
polluerūt tēplū sanctū tuū posuerūt Ie-
rusalem ī pomorū custodiam.

Posuerūt morticinia suorū tuorū escas uo
lātibus cæli carnes s̄ctorū tuorū bestiis træ
Effunderunt sanguinem ipsorum tanq̄
aquam in circuitu Ierusalem & non erit
qui sepeliret.

Facti sumus obrobriū inimicis nostris.

55
Subsanatio & illusio his qui in circuitu
nostro sunt.

Vsq̄ quo deus irasceris in finem ascēde
uelut ignis zelus tuus.

P̄s. Vineam de Aegypto transtulisti deverti
sti ad gentes & plantasti eam.

Dux itineris fuisti ī cōspectu eius plan
tasti radices eius & impleuit terram.

Vt qd destruxisti maceriam eius ut uin
demiāt eā omnes q̄ prætergradiūtur eā.
Exterminauit eā aper de silua & fera de
pasta est eam.

P̄s. Quomodo facti sunt ī desolatōe subito
defecerūt & perierūt pp̄ iniquitatem eorū.
Velut somnū surgentium imaginē eorū
ad nihilū rediges.

P̄s. Nūc aut̄ repulisti & cōfūdisti nos & nō
egredieris ī uirtutibus nostris.

Auertisti nos retrorsū post inimicos no
stros & qui oderunt nos diripiebant.

Dedisti nos tanquā oues escarum & ī gē
tibus dispersisti nos.

Vendidisti populū tuū sine pretio & nō
fuit multitudo ī cōmutatōibus eorū.

Tota die uerecundia mea contra me ē et
confusio faciei meae corripuit me.

Hæc oīa uenerūt sup nos: quia oblitī su-
mus te et inique egimus ī testamēto tuo
Et recessit retro cor nostrū et declinaui-
mus semitas nostras a uia tua.

Ideo humiliasti nos ī loco afflictionis &
cohoperuit nos umbra mortis.

Delectati sunt in animam Iusti & sāgui-
nem innocētis destruxerūt: & pp hoc de-
struet illos deus & dispdet illos dominus
deus noster.

Quomodo cantabunt canticum dei in
terra aliena.

P̄s. Reges eos in uirga ferrea & tanq̄ uas fi-
guli cōfrīges eos.

P̄s. Incenderunt igni sanctuarium tuum in
terra polluerūt tabernaculū noīs tui.

P̄s. Ultio sanguinis suorū tuorū qui effusus
est introeat in conspectu tuo & gemitus
compeditorum.

P̄s. Cibabis nos pane lachrymarū & potū da-
bis nobis ī lachrymis & ī mensura.

P̄s. Posuisti iniquitates nostras ī conspectu

58
tuo sæculū tuū illuminatione uultus tui.
Quoniam omnes dies nostri defecerunt
et in ira tua defecimus.

P̄s. Dixerūt uenite disperdamus eos de gen-
te et nō memoretur nomen israel ultra.

Idē. Domine pone illos ut rotam: et sicut sti-
pulam ante faciem uenti.

Sicut ignis q̄ cōburit siluam et sicut flā-
ma quæ comburit montes.

Ita persequeris illos in tempestate tua et
ī ira tua turbabis eos.

Imple facies eorū ignominia & quærēt no-
men tuū domine.

Erubescāt & conturbent ī sæculū sæculi
cōfūdant & pereant.

Et cognoscāt quia nomē tibi dominō tu
solus sup̄ oēm terram.

P̄s. Conuerte nos deus salutaris noster &
auerte irā tuam a nobis.

Nunquid ī eternū irascaris nobis aut extē-
des iram tuā a generatōe ī generatōem.

DE DESOLATIONE .Lxx. annorum.

Daniel. Scito animaduerte ab exitu ut iterū hæ-
difices ierusalem.

- P̄s. Deus repulisti nos destruxisti nos iratus es & misertus es nobis.
DE DESolatōe ista duratura usq̄ i finē.
- Da. Usq̄ quo usq̄ ad consumatōem & i finē perseuerabit desolatio.
- Idē. Ciuitatem & s̄ctuariū dissipabit populo cū duce uenturo.
- Amos. Postq̄ cōsumatæ fuerit .Lxxii. ebdoma de cominuēt & cominabūt eā: & aufere- tur sacrificiū & erit cōsumata destructio p̄petuæ cōsumationis.
- Idē. Et erit desolatio p̄petua post occisionē Christi.
- Jeremias. Exterrita est iquit quæ parturit Ierusalē & afflicta est aīa eius occidit & sol cū ad- huc medius dies esset: confusa est & ma- ledicta reliq̄as eorū i gladio dabo.
- Iacob. Nō auferetur sceptrū d̄ Iuda neque dux de femore eius donec ueniat q̄ mittēdus est & ipse erit expectatio gentiū.
- Isaias. Desolabitur Israel & corruet domo s̄cta
Idē. Fiet terra uestra deserta & ciuitates uestre succensæ igni cremabunt.

DE FUTURA FIDE CHRISTIANA.

Isaias. Replebitur terra fide dei & redundabit sicut aqua maris.

Idē. Ecce gentes quas nesciebas uocabis & nationes q̄ te nō cognouerūt ad te ueniēt.

Idē. Concordauerūt gentes & reges eorum.

Idē. Congregabimini & uenite oēs qui salui estis per deum ex gentibus & populis.

Idē. Nesciuerūt me q̄ non interrogauerunt d̄ me & inuenerunt me.

Pro eo q̄ uocaui uos & non respōdistis: hæc dicit dominus. ecce serui mei comedent: & uos esurietis: bibent: & uos sitietis: gaudebunt in exultatione cordis: & uos cōtristabimini præ amaritudine cordis uestri: & interficiet te deus israel: & uocabit seruos suos nomine alio in quo benedicet deus illis qui benedictus est super terram.

Idē: Ego ante te ibo & gloriosus terræ humiliabo portas æreas: conteram & uectes ferreos confringā: & dabo tibi thesauros absconditos & archana sanctorum: ut sciās: quia ego dominus qui uoco nomē tuū

deus israel.

In nomine eius gentes sperabunt.

Idē. Quibus nō nūtiatū est de eo uidebūt. & qđ nō audierunt cōtemplati sunt.

Videbūt gentes iustū tuū & cūcti reges inclytum tuum.

Videbunt omēs fines trrræ salutare dei nostri.

Et erit in nouissimis diebus pręparatus modus domus domini in uertice montium & eleuabitur super colles & fluent ad eum omnes gentes & conflabunt gladios suos ī uomeres & lanceas suas in falces nō leuabit gens contra gentem gladium uec exercebuntur ultra ad proclium.

Congregamini uenite & accedite simul qui saluati estis ex gentibus: nescierunt enī qui leuāt signū sculpturę suę & rogant deum nō salutarem.

Conuertimini & salui eritis omnes fines terrę: quia ego deus & nō est alius.

Per me metipsū iuraui & egredietur uerbum de ore meo & mihi curuabuntur omnia genua & iurabit omnis lingua ī

domino.

Isaias. Dilata locum tempore tui & pelles tabernaculorum tuorum extēde ne parcas longos fac funiculos tuos & clauos tuos cōsolida. ad extrema enim ad leuam penetrabis & semen tuū gentes habitabunt. Cremaui fructū labiorū pacē & q̄ prope & q̄ longe.

Congregabo ex omnibus gentibus & linguis & ueniēt & uidebūt gloriam meam & ponam in eis signum & mittam ex eis sagittas.

Erit in die illa radix Iessæ qui stat in signum populorum ipsū gentes deprecabunt. Leuauit dominus signū in nationibus & sibilabit ad eū de finibus terræ.

Ego dominus uocaui te ad iustitiam apprehēdi manum dexterā tuam & seruaui te & dedi te in fœdus populis in lucem gentium ut aperias oculos cæcorū & educes de conclusione uinctum de domo cōfusionis sedentem in tenebris. ego dominus hoc est nomē meum.

Educam cæcos in uiam quam nesciuerūt

& in semitis quas ignorauerunt ābulare
eos faciam.

Populus gētū qui ambulabat ī tenebris
uidit lucem magnam: habitantibus in
regione umbræ mortis lux orta ē eis.

Attendite ad me populus meus & tribus
mea audite me: quia lex a me exiit & iu
diciū meum in luce populorum requi
escet.

Laudate & gaudete simul deserta Ierusa
lem: quia consolatus est dominus popu
lum suum redemit israel apparabit bra
chium suum sanctum in oculis omniū
gentium & uidebunt omnes teræ saluta
re dei nostri.

Ne memineris inquit priorum & anti
qua ne intuemini: ecce ego facio noua &
nunc oriētur utique cognoscetis ea &
ponam in deserto uias: & flumina in in
uio: glorificabit me bestia agri dracones
& struētiones: quia dedi in deserto uiam
& flumina in loco in aquoso adaquare
genus nouum electum & plebem meā
quam acquisiui.

Isaias. Lex a me exiet & iudicium meum in lucem gentium:

Veniet omnis caro adorare Israel.

Obstupuerunt multi super te gloriosus erit inter uiros aspectus eius & forma eius inter filios hominum. Ille asperget multas gentes super ipsum continebunt Reges os suum: quia quibus non est narratum de eo uiderunt & quod non audierunt contemplati sunt.

Ecce testem populi dedi eum & praeceptorem gentibus: ecce gentes quas nesciebat uocabis & gentes quae te non cognouerunt: curret pro dominum deum tuum & sanctum israel qui glorificauit te.

Veniet omnis caro adorare deum israel.

Eiice foras populum caecum & habentem oculos & aures surdas: quia gentes congregatae sunt simul & collectae sunt tribus

Salamon. Cum uenerit alienigena ad domum sanctam tuam & uocauerit nomen sanctum tuum: exaudies eum domine deus meus ut discat uniuersa terra nomen sanctum tuum & timeat sicut populus tuus israel.

Idē.iii. Hoc dicit dominus deus: replebitur tota
terra gloria domini.

Ieremias. Cōgregabūt oēs gētes in noīe domini in
domo facta & nō ābulabūt ultra ī prauī
tate cordiū suorum.

Ieremias. Ad te gentes ueniēt ab extremis finibz
terræ & dicēt uere mendaciū possiderunt
patres nostri uanitatem quæ nō profuit
nō hæreditabūt patres nostri: nisi mēda
ciū & iniquitatem.

Iurauit dominus in ueritate & iudicio &
benedicēt eū oēs gentes ipsūq; laudabūt.
Audite uocem tubæ & dixerūt nō andie
mus pp hoc audite gētes.

Constitues me in caput gentium: & po
pulus qui non cognouit me seruiet mihi
filii autem mentiti sunt mihi alieni facti
sunt.

Iophonias. Datum est gentibus ut loquantur simul
in nomine domini & seruiat ei oīs hō &
oēs insulæ gētium.

Idē. Tūc reddā populū electū ut uocēt omēs
nomine & seruiāt uno humero.

Ma

li. l.
.xx

dñs

Idē. Adorabūt eū uiri de loco suo & oēs infu-
læ gētium.

Malachias. Mittet deus Heliam q̄ cōuertet corda pa-
trum ad filios.

Non est mihi ultra uoluntas in uobis di-
cit dominus exercituum : & sacrificiū m-
non accipiam de manibus uestris: nec in
sacrificiis uestris letabor. quoniam ab or-
tu solis usque ad occasum magnum ē no-
men meum in gentibus quæ offerūt no-
mini meo sacrificium mundum: ut in
omni loco sacrificetur & offeratur nomi-
ni meo oblatio munda: q̄a nomē meū in
gētibus dicit dominus exercituum.

li. legis. i.
.xxv.

Ait dominus Rebecchæ. duæ gentes sūt
in utero tuo & duo populi diuidentur a
uentre tuo gens gentem superabit & ma-
ior seruiet minori.

dñs ad Moy. Replebitur gloria mea oīs terra.

Osea. Miserebor inquit ei qui fuit sine mi-
sericordia & dicam populus meus es
tu & ipse dicet deus meus es tu & erit

ī locū ubi dictū ē eis: nūc plebs mea & filii dei uocabimini.

Idē. Auferam nomina balaam de cordibus eorum & nō recordabūtur ultra nomīs & percutiam cum eis foedus in die illa cū bestia agni & cum uolucris cæli & cū reptili terræ & arcum & gladium & bellum conteram de terra & dormire eos faciam fiducialiter & sponsabo te mihi in sempiternum: & spōsabo te mihi in iustitia & iudicio & misericordia & miseratione & sponsabo te mihi in fide & sciens ego dominus.

Micheas. Et erit in nouissimis diebus mons domini præparatus in uertice montium & cōsurgent et fluent ad eum populi et probabunt gentes multæ et dicent uenite ascendamus in montē domini et ad dominum deum Iacob et docebit nos de uis suis et ambulabimus in semitis eius.

Et iudicabit populos multos & eripiet gētes fortes usq; ī longinquo.

Zacharias. Hæc dicit dominus exercituum usq; quo
uenient populi & habitabunt in ciuitati-
bus multis & uadūt habitatores dicētes
unus ad alterū: exeamus ut deprecemur
faciem domini & quæramus deum exer-
cituum.

Idē. Vadam & uenient populi multi & gen-
tes robustæ ad quarendum dominum
exercituū in Ierusalem.

Ioel. Distillabunt inquit montes dulcedinem
& colles fluent lac & mel & per omnes ri-
uos iuda ibunt aquæ & fons de domo do-
mini egredietur & irrigabit orbem ter-
rarum.

Deutero. Eritis gētes ad caput. incredulus populus
a cauda.

P̄s. Cantate domino omnis terra psalmū di-
cite nomini eius annuntiate de die in di-
em salutare eius: conuertentur ad te om-
nes fines terræ.

P̄s. Cantabunt tibi gētes in domo dei mei
canticum nouum.

P̄s. Omnes gentes plaudite manibus canta-
te deo ī uoce laudis.

P̄s. Iubilate deo omnis terra seruite domino
in lætitia.

P̄s. Cātate domino oīs terra annūtiare d̄ die
in diē salutare eius.

P̄s. Reges terræ & oēs populi p̄cipes & oēs
iudices terræ.

P̄s. Iuuenes: virgines: Senes cum iunioribus
laudent nomen domini.

P̄s. Omnis spiritus laudat dominum.

P̄s. Magnificauit dominus facere nobiscū fa
cti sumus lætantes.

P̄s. Conuertētur ad dominū uniuersi fines
terræ & adorabūt eū oēs populi gētium.

P̄s. Cātate domino cāticū nouū: q̄ mirabi
lia fecit dominus.

P̄s. Notū fecit dominus salutare suū ī cōspe
ctu gentiū reuelauit iustitiam suā.

P̄s. In cōuertēdo populos in unū & reges ut
seruiant domino.

P̄s. Filius meus es tu ego hodie genui te.

P̄s. Dabo tibi gētes hæreditatem tuā & pos
sionē tuam terminos terræ.

P̄s. Constitues me ī caput gentiū & populus
q̄ nō cognouit me seruiet mihi.

- P̄s. Ante solem permanet nomen eius & ante lunam sedes eius & benedicentur ī eo omnes tribus omnes gētes fuiēt ei.
- P̄s. Et dominabitur a mari usq̄ ad mare & a flumine usq̄ ad terminos terræ.
- P̄s. Annūtiabit̄ domino generatio uētura.
- P̄s. Annūtiabūt cæli iustitiā eius populo qui nouit quæ fecit dominus.
- P̄s. Tunc dicēt iter gentes magnificauit dominus facere nobiscū.
- P̄s. Magnificauit dominus facere nobiscū facti sumus lætātes.
- P̄s. Eripies me d̄ cōtradiçtōibus populi constitues me ī caput gentiū.
- P̄s. Deus q̄ das uīdiçtas mihi & subdis populos sub me: liberator meus de inimicis meis.
- P̄s. Et latentur omnes q̄ sperant in te ī æternū exultabūt & habitabis ī eis.
- P̄s. Et gloriabunt̄ ī te omnes q̄ diligūt nom̄ tuū. quoniā tu benedices iusto.
- P̄s. Exurge domine deus meus in præcepto quod mandasti & sinagoga populorum circundabit te.

- P̄s. Et sperent in te qui nouerunt nomē tuū
quoniam nō dereliquisti querētes te.
- P̄s. Psallite domino q̄ habitat in syon annū
tiate inter gentes opera eius.
- P̄s. Populus quē nō cognoui fuit mihi ī au
ditu auris obediuit mihi.
- P̄s. Reminiscētur & cōuertent̄ ad dominū
omnes fines terræ.
- P̄s. Et adorabūt ī cōspectu eius uniuersæ fa
milix gentium.
- P̄s. Propterea populi cōfitebunt̄ tibi ī æter
nū & ī sæculum sæculi.
- P̄s. Repleti prius panibus se elongauerūt: &
famelici saturati sunt.
- P̄s. Donec sterilis peperit plurimos & q̄ mul
tos habebat filios īfirmata est.
- P̄s. Omnes gētes quascūque fecisti ueniēt &
adorabunt corā te domine & glorifica
būt nomen tuū ī æternū.
- P̄s. Annuntiauerūt cæli iustitiam eius & ui
derūt oēs populi gloriam eius.
- P̄s. Confūdant̄ oēs q̄ adorāt sculptilia & qui
gloriātur in simulacris suis.
- P̄s. Cōfiteātur tibi populi deus cōfiteātur tibi

populi oēs: terra dedit fructū suum.

P̄s. Ideo cōuertet̄ populus meus hic & dies
pleni iuenientur in eis.

P̄s. Viderūt omnes fines terræ salutare dei
nostri.

P̄s. Confiteātur tibi domine oēs reges terræ
q̄a audierūt oīa uerba oris tui.

DE ECCLESIA Christianorum.

Dauid. Astitit regina a dextris tuis in uestitu de
aurato circumdata uarietate. i. populorū
multitudine.

P̄s. Hæc requies mea in sæculum sæculi hic
habitabo. qm̄ elegi eam.

P̄s. Dinumerabo eos & super arenam multi
plicabuntur.

P̄s. Egressus es domine ī salutare populi tui
cum Christo tuo.

P̄s. Apud te laus mea in ecclesia magna uo-
ta mea reddam in cōspectu timentīū te.

P̄s. Confiteor tibi in ecclesia magna ī popu-
lo grandi laudabo te.

P̄s. Annuntiaui iustitiam tuam in ecclesia
magna: ecce labia mea & non prohibe-
bo domine tu scissi.

Et exaltem eū ī ecclesia plebis ī cathedra
seniorū laudēt eum.

DE SACRIFICIIS deo gratis.

P̄s. Nunquā manducabo carnes tauroꝝ & san-
guinem hyrcoꝝ potabo.

Immola deo sacrificiū laudis & redde al-
tissimo uota tua.

P̄s. Sacrificiū deo spūs contribulatus cor cō-
tritū & humiliatū deus nō despicias.

P̄s. Sacrificate sacrificium iustitiæ & sperate
in domino.

Nunquā uidistis q̄ ego comederē carnes
tauroꝝ. & hyrcoꝝ sāguinem biberem.

P̄s. Holocaustum pro peccato nō postulasti
tūc dixi ecce uenio.

P̄s. Audent pauperes & faciabūt & laudabūt
dominū q̄ requirūt eū uiuant corda eorū
ī sēcūlū sēcūli.

P̄s. Hūc humiliat hūc exaltat: q̄ calix ī ma-
nu domini uiui meri plenus musto.

Et inclinauit ex hoc in hoc: ueruntamē
fex eius non est exinanita: bibēt oēs pec-
catores terre.

P̄s. Et mandauit nubibus desuper: & ianuas

cæli aperuit.

P̄s. Et pluit illis manna ad manducandum & panem cæli dedit eis.

P̄s. Panem angelorum manducauit homo: & cibaria misit eis in abundantia.

P̄s. Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ: & torrens uoluntatis tuæ potabis eos.

P̄s. Quonia apud te est fons uitæ & in lumine tuo uidebimus lumen.

P̄s. Cibauit eos ex adipe frumenti & de petra melle saturauit eos.

Iesus filius. Magis diligit deus pietatem & misericordiam quam sacrificium carniū:

Malachias. A solis ortu usque ad occasum gentes offerant sacrificium nōi meo & dominus noster.

DE VNIVERSALI resurrectōe mortuorum.

Iob. Scio quod redemptor meus uiuit & in nouissimo die de terra resurrecturus sum & rursum circumdabor pelle mea & in carne mea uidebo deum saluatorem meum: quem uisurus sum ego & non alius & oculi mei conspecturi sunt.

Iob. Exurgant inquit & descendant omnes gentes in ualle ut iudicem omnes in circuitu consumationem & abreuiationem dominus

deus exercituum faciet in medio orbis
terræ.

DE SECVNDO ADVENTV DO
MINI in potestate & maiestate.

Dominus sicut fortis egredietur: sicut uir
preliator suscitabit zelum uociferabit &
clamabit sup inimicos suos.

Et uocabitur fortissimo gra potēs. & cetera.

Audiā inqt faciet deus gloriā uocis suæ
& terrorē brachii sui ostendet ī commi-
natōe furoris sui & in flāma ignis deuo-
rātis ī turbine & ī lapides grā
dinis.

Isaias. Tacui: semp silui: patiēs fui: sicut paries
nūc loquar: dissipabo & absorbebo sil.

Cōsurget sicut in diebus antiqs ī gene-
ratōibus sæculorū. nūqd tu percussisti su-
pbum & uulnerasti draconem.

Ecce seruus meus suscipiam eum: dile-
ctus meus complacuit sibi in anima mea
dedi spiritū meum sup illū iudiciū gen-
tibus proferet.

Tūc ego ueniā & intrabo ī iudicio ad eos
& ero testis uerax adulteris & aliis piuris

subleuat & sublimes hūiliat iniquitatem
nō ponā in eo.

Idē Separabo ab eis transgressores & incredulos.

P̄s. Deus in maiestate ueniet deus noster &
nō silebit.

P̄s. Annūtiabunt cæli iustitiam eius deus iu
dex est.

P̄s. Ignis ante ipsū præcedet & inflamabit ī
cuitu omnes inimicos eius.

DE SECUNDO aduentu domini ad iudi
cium cum potestate.

P̄s. Tūc loquetur ad eos in ira sua & in furo
re suo conturbabit eos.

P̄s. Cum exarserit in breui ira eius beati oēs
qui confidunt in eo.

P̄s. Parauit in iudicio tronum suum & ipse
iudicabit orbem terræ ī eq̄tate iudicabit
populos in iustitia.

P̄s. Deus manifeste ueniet deus noster & n̄
silebit.

P̄s. Ignis in conspectu eius exardescet & in
circuitu eius tempestas ualida.

P̄s. Aduocauit celū de sursum & trā discerne

populū suum.

Et annūtibunt celi iustitiam eius. quoniam
deus iudex est.

DE CONVERSIONE IVDEORū
IN Finem.

Amos. Præpara te in occursum dei tui israel: quia
ecce ego firmās tonitruū & creās spūm
& annūtiās oībus christū suum.

Jeremias. Ecce dies uenient dicit dominus & susci-
tabo David germen iustum & regnabit
Rex & sapiēs erit & faciet iudiciū & iusti-
tiam sup̄ terram.

Idē. In diebus illis saluabitur iuda & israel hī
tabit cū eo: & hoc ē nomen quo uocabit
eū dominus deus noster.

Idē. Donec plenitudo gētū irereat: & sic oīs
israel saluus fiat.

Idē. Erit in die illa dicit dominus exercitū
conteram iugum meum de collo tuo &
uincula illius abrūpam & dominabunt
eis alieni: & seruient domino deo suo &
David Regi suo quē suscitabo eis.

Idē. Ecce dies uenient dicit dominus & feriā
domui israel & domui iuda foedus nouū

non sicut pactum quod pepigi cum patri-
bus uestris in die quando apprehēdi ma-
num eorum ut educerē eos de terra ægy-
pti pactū qd' irrituum fecerūt & ego do-
minator sū eorum.

De iero no. Erit gens in caput : incredulus aut popu-
lus in caudam.

Oscas. Sedebunt diebus multis filii israel sine re-
ge sine principe: sine sacerdotio: sine al-
tari: sine sacrificio: sine manifestatio-
nibus.

Malachias. Ecce ego mittam uobis Helyam prophe-
tam antequam ueniat dies magnus do-
mini & horribilis & conuertet corda pa-
rentum ad filios & corda filiorū ad pa-
tres eorum.

Ezechiel. Rex inquit unus erit omnibus imperās
& non erunt ultra duæ gentes: nec diui-
dentur amplius in duo regna nec pollu-
entur ultra in diis suis & abominationi-
bus & in cunctis iniquitatibus suis & sal-
uos eos faciam de uniuersis sceleribus su-
is in quibus peccauerūt & mundabo eos
& erunt mihi populus: & ego ero eis de-

us & seruus meus David super eos Rex
& pastor unus oībus erit.

P̄s. Quoniā deus saluā faciet Syon & ædifi-
cabuntur ciuitates Iudæ.
Et habitabunt ibi hæreditatem acquirēt
eam.

P̄s. Aedificans Ierusalem dominus dispersi-
ones israel congregabis.

Quoniam uero quæ a sacris prophetis
dicta sūt nō in fidei nostræ attestatōnem
quæ p̄fecto meritū tolleret sed ī laudem
glōriāq; & iudaicæ p̄fidie improbatōnē
adducta noscūt. ut uberiori testimonio
et hebreorū obstinata p̄fidia improbet
et gentilium ad fidem conuersio fictiliū
Idolorū ac demonū seruitute relicta me-
ritis laudibus extollatur nonnulla Sybil-
larum uatumq; gentiliū dicta in mediū
ducere libet quibus et diuino illas affla-
tas spiritu fateri necesse sit et que ueteris
testamēti patribus diuino p̄phetæ spū p̄-
cinerūt eadē illa e sacraꝝ uirginū pectorē

dominum gentibus prædicenda nō præ
cognoscenda decreuerit: ut utriusque le
gis israelitæ. s. & gentilis testimonio. lex
christiana uallata & in perditionem he
breis & conuersis ad fidem gentibus in
salutem dicta noscantur. Earmque ua
ticinia ex priscorum dempta codicibus
in medium adducemus. singula singu
lis Christi dei nostri actibus conferēdo
per quæ gentibus Christi aduentum &
fidei meritum prædictum nō præcogni
tum fuisse constabit: & eorum nemo ua
leat excusari. cum nedum israelitis: uerū
& uniuerso orbi ineffabilis illa diuina cle
mentia quæadmodum post christi aduē
tum cunctis se agnoscendū instituit. iux
ta illud in omnem terram exiuit sonus
eorum & in fines orbis terræ uerba eo
rum. Ita & ante eius aduentum hebreis
gentibusque prædicendum fore manda
uerit prout propheticis earum dictis ap
te constare dignoscitur. Decem igitur sy
billas fuisse digno priscorum testimonio con
stat q̄ uelut israelitis ppheta x̄ p̄ ueturū

prædixerunt: ita diuino illæ afflatæ spū
diuersis orbis ptibus uenturum præcine-
rent: quibus eo deum nosce inter genti-
les datum est q̄ eius maiestati in cordis
munditia ac sanctitate uirginitatis ac ca-
stitatis uoto se nouerant seruituras testā-
te domino: illos beatos fore deumque ui-
suros qui deo mundo corde seruire de-
creuerūt. Merito igitur diuino uaticinio
dignæ habitæ sunt: meritoque deū agno-
scere christiq̄ aduentum prædicare. q̄
non Idolis demonibusque seruire: sed sū-
mo maximoque deo mundo se corde no-
uerint. Illis igitur merito datum est chri-
sti aduentum prædicare ut apostolica nū-
tiatione demum uocatus orbis in salutis
gremium christi operibus sybillarum di-
cta testantibus facilius declinaret. earū
igitur testimonio quo uniuersus orbis p̄-
dictum christi aduentum se conuertē-
do fassus est: obstinatam etiam hebreorū
perfidiā improbare n̄ dedignabimur quos
sua clemētia dñs archani cōsiliu conscias
reddē n̄ d̄ dignato ē a sūma igit̄ iēstibili

que diuinæ maiestatis essentia sumemus
exordium.

DE VNO DEO tantum.

LACTANTIO TESTE.

Her. Unus deus qui solus est & ipse maxi-
us non creatus & hunc a se solum summum deum qui
caelum fecerit luminibusque distinxerit.

Alia Sy. Ceterum deus solus unus qui excellentis-
simus qui fecit solem stellas ac lunam fru-
giferam & aquam maris fluctus qui quomodo
solum sit ita & mundi aedificator & artifex.

Alia Sy. Ipsum qui solus est colite mundi principem qui
solus est in saeculum & a saeculo.

Seneca. Unus deus sum & non est alius.

Alia Sy. Nos inquit aliunde pendemus & ad ali-
quem aspiciamus cui quod optimum in nobis
debemus. alius autem nos aedidit: alius in-
struxit.

DE AETERNA productione.

LACTANTIO teste.

Sy. Vltro natus non creatus nec factus no-
minatur.

Alia Sy. Appellat eum socium consilii.

Termegisto. Appellat deum creatorem dei.

Hermes q̄ Dominus & omnium creator quem de-
& mercuri. um uocare censemus. qm̄ sm̄ deū fecit ī
uisibilē & īfēsibilē & hūc fecit primū solū
& unū. & quoniam bonus ei uisus est &
plenus omniū bonorum sanctificauit &
amauit eū ut propriū filiū.

Idē. Dominus & pater & deus & primus &
unus dei creator.

Idē. Causa aut̄ huius causæ diuini boni uolū-
tas quæ deum produxit: cuius nomē nō
potest humano ore dici. nomen autem
eius quod pater sūmus imposuit nullus
alius præter ipsū scit.

Apollo. Deus est ultro natus a nullo doctus sine
matre genitus immutabilis. cuius nomē
nullū uerbū capere pōt ignē emittēs hoc
ē deus. parua aut̄ ps dei angeli & nos.

Idē. Nō enim pōt ab ullo esse genitus q̄ ipse
uniuersa generauit.

Sy. her. DENAT̄ luitate tēporali: Lactatio teste
In ultima uero illa ætate humiliabit̄ deus
humanabitur proles diuina: iungetur
humanitati diuinitas iacebit ī fœno agnō
& ofitio puellari educabitur deus & hō.

Alia Sy. Ipse tuū cognosce deū q̄ dei filius est.

Alia Sy. Florescet ut flos purus .

sy her. Omniū nutritor & creatorem qui dulcē

Ifaias. Spiritum dedit omnibus & principē deo-
rum omnium fecit:illum dedit fidelibus
uiris honorare.

Eadē. Dicēt sybillā furiosam mendacem:cum
autem facta fuerint omnia.tunc mei me-
moriā facietis:& nemo amplius furiosā
dicet:sed dei magni prophetam.

TESTE NICARONE.

Sy.pfia. Ecce bestia cōculcaberis & gignetur do-
minus in orbe terrarum & gremiū uirgi-
nis erit salus gentiū inuisibile uerbum
palpabitur.

EVRIPIDE TESTE.

Sy. Soluetur nexus sinagogæ & uidebūt re-
gem inuētū & tenebit illū in gremio do-
mina gentium.

NEVIO TESTE.

Sy. Virginis infantiaē plixa uirgo capillis
cum ea. Mūda q̄dē animi dulcis magniq̄ decoris
Pluris honestatis teneris uestita uetusta:
Sede sedēs strata gremio puerūq̄ tenebit

Nutriēs quē Iesū gēs quædā noīe uocat.
DE ADVENTV IN statu humili.
LACTANTIO TESTE.

Sy. Miserandus ignominiosus informis ut
spem miserādis daret.

Alia Sy. Tu enī ipsa stulta deū tuū nō cognouisti
ludētem mortaliū mētibus.

DE MIRACVLIS lactantio teste.

Sy. Omnia uerbo faciēs omnēq; egritudinē
curas.

Alia Sy. Mortuorū resurrectio erit & claudorū
cursus uelox & surdi audient: & cæci ui-
debūt & muti loquentur.

Alia Sy. Ex panibus simul quīque piscibusq; duo
bus: uirorum milia quinq; in loco deser-
to faciabit: & quæ superauerunt fragmē-
ta tollens duodecim squalcos implebit in
spem multorum.

CRISIPPO TESTE.

Sy delphica. Ventos sedabit uerbo sternetq; furentia
maria pedibus pacis & fide calcās fluctus
perambulabit langores hominū soluet
uiuificabit mortuos: arcebit dolores mul-
tis: ex uno fonte pacis satietas erit uiris

absq̄ maris coitu nascetur.

Q̄ VENIET SOLuturus legem.

sy. Sed cū hęc oīa p̄fecta fuerint in ipsum
tota lex soluetur.

Alia Sy. Iugū nostræ seruitutis intollerabile sup̄
colla tollet & leges impias soluet uīcula q̄
uiolenta leuabit.

Q̄ DECIDET ī manus fideles & iniq̄s.
LACTANTio teste.

Sy. In mano iniq̄s īfidelīū postremo ueniet
DE FLAGELLIS. Lactantio teste.

Sy. Dabūt & deo alapas manibus incastris &
sceleribus oribus expuēt saluas uenena
tas: dabit & tūc ī uerba simpliciter tergū
innocens.

Alia Sy. Colaphos accipiēs tacebit neq̄s eū agno
scat unde uenerit mortuus loquetur &
coronā feret spineā.

Alia Sy. In escā uerò fel: in sitim dederūt acetum
hęc hospitalitatis monstrabūt mensam.

Alia Sy. Tu. n. ipsa stulta deū tuū nō cognouisti
ludentē mortaliū mentibus: sed & spinis
coronasti coronæ horridū fel īmiscuisti
DE MORTE. Lactantio teste.

Sy. Et mortis fatum finiet tertiā diē dormiēs
Alia Sy. Cum uenerit ignis erunt tenebræ media
noctē obscura.

Apollo Mortalis erat secūdū carnē sapiēs portē-
milesius. tificis opibus sub caldeis iudicibus armis
cō p̄sso clauis & cruce amaræ finē cōpleuit
DE RESURRECTIONE: lactantio teste.

Sy. Tūc a mortuis se denuo oñdens ī lucē ue-
niet prius resrectōis initiū uocatis oñcēs
sybilla hor. Morte propria mortuos suscitabit: & cū
mactabit uiuet & regnabit & cōsumabū-
tur oīa de eo.

DE CONTRITōE IDOLOꝝ: Lactatio teste.

Sy. her. Opa aut̄ deorū humanis manibus facta
exurentur.

Alia Sy. Cōterēt idola hōies & cūctas eorū diuitias
DE EXPUGNATōE IERUSALĒ: Lactatio teste

Sy. Veniet urbē expugnare eqdē a deo Rex
missus.

DE FVT Vro iudicio: lactatio teste.

Sy. Tūc tuba iustificā dimittet ī ætherē uocē

Sy. Erit mūdus īmūdus pcutiētibus hōibus.

Sy. her. Cū aut̄ hic dies fatalem finē acceperit &
& ī homines iudiciū immortalis dei ueni

et super homines magnū iudiciū.

sy her.

Cælū uoluēs terræ latebras apiā: & tūc le
uabo mortuos fatū soluens & simulū
mortis post q̄ ī iudiciū ducā iudicās pioꝝ
atq; impioꝝ uita uiroꝝ.

Alia Sy.

Tartareū aut chaos tūc oñdet terra inhi
ans uenientque ad tribunal dei reges om
nes.

Alia Sy.

Est. n. difficile credēs humanū genꝝ: sed
cū mūdi ac mortaliū uenerit iudiciū qđ
deus ipse faciet iudicās simul impios atq;
pios. tūc demū impios qđ ē in tenebras &
ī ignē mittet. qui aut pietatē tenēt iterū ui
uēt in terra spūm deo dante honoremq;
simul & uitā eis.

Alia Sy.

Totius terræ mortaliū tūc confusio erit
oīpotēs cū uenerit ī tribunali iudicare ui
uorum ac mortuorum aīas & mundum
omnem.

DE CIVITATE dei.

LACTANTIO teste.

Sybilla.

Et urbē quā fecit deus ipsā fecit astris so-
le ac luna clariorem.

Radita pfecto sūt ueteris testam-
ti documēta cōplurīa q̄bus iudeo-
rū obstinata p̄fidia minime cōtradocere
ualet. extāt pariter q̄plura gentiliū uatū
oracula quibus plane hebreorum duriti-
es improbatur: & christianorū fides me-
ritis laudibꝫ sublimat̄. Nunc uero fideli-
um etiam in conuincibilibus argumen-
tis instare libet: ut omnium testimonio
& nostram firmari fidem & hebreorum
obstinatam perfidiam improbari nemo
dubitet. Ante Christi equidem aduentū
palam fore non dubitamus uniuersum
orbem Idolorum cultui dedicatum præ-
ter iudeorum gentem quæ Moyse Pro-
phetarumque monitis ac miraculis de-

seruire uidebatur. Post Christi uero mor-
tem eius discipuli qui de Iudeorum gen-
te & numero erant: nullo religionis cul-
tu cum gentilibus conuenire poterant
siue Iudaicā siue Christianam religionē
assererēt. Cum earū quaelibet Idolorum
cultum negligeret & pariter improbaret
Cum uero a Iudeis nedum susciperen-
tur: uerum etiam palam impugnaren-
tur ac asperrimo mortis genere macla-
rentur ad aliasque nationes Idolis dedi-
tas necessitate compulsi diuertere cogē-
rentur fateri necesse est nullam cum eis
religionis conformitatem habere potu-
isse: nec auctoritatibus ullisque argumen-
tis gentes illas in christi fidem adducere
aut prouocare ualuisse. Cum ergo uni-

ius orbis eorum predicationibus ad christi fidem uenisse & ab Idolis recessisse apertissime constet . Maxima profecto argumēta uel signa illos aduixisse fate-ri necesse est per quæ uniuersum orbē Idolis a sæculo deditum ac seruientem & ab eisdem Responfa & signa suscipi-entem. Isdē eorum diis neglectis & tritis ad christi fidem & cultum prouocauerint eoque maxima fuisse necesse est. cum Idola illa relinquere ac conterere suadere apostoli: quæ potentissimorum Principum & Regum nominibus nuncupabatur quos deos Orbis factos asser-ebant: & christum sequi qui pauperrime natus educatus & uiuens miserrimaque

ac crudelissima morte a suis ut nequā &
blaffema peremptus fuerat. Dura profe-
cto suasio ac merito impar ab iis scilicet
discedere diis quos Reges Principesque
potentissimos fuisse constabat. Quibus
dum uixerant parere consueuerant &
quorum imagines diu pro diis uenerati
fuerāt & a quibus respōsa suscepisse cre-
debant : plurimaque supra humanam
potentiam argumenta cognouerant: &
Christo pauperimo ac pene misero iudi-
cato dampnato asperrima & uilissima
morte perempto & illis incognito preces
effundere & pro deo uenerari quem te-
stabantur Iudei nec sibi nec suis opem
ferre potuisse. frustra equidem piscato-
res pauperes & indocti Christum prædi-
care conati essent & presertim apud Re-
ges & principes apud quos philosophorū
sapientumque numerum fore constabat
nisi supra naturam humanasque uires
diuinam in eis auctoritatem extare do-
cuissent . rationibus nanque Christi

70
fides nec probari potest nec debet. Et
si naturalibus argumentis ac rationibus
procedere decreuissent. uicti profecto a
tam clarissimis philosophis secessissent
Miraculis igitur fateri necesse est indo-
ctos illos piscatoresque pauperimos uni-
uersum orbem ad Christi fidem prouo-
casse. infirmos scilicet liberando: demo-
nes effugando ac mortuos suscitando
quod nemo unquam naturali potestate face-
re uisus est: nec ullum idolorum unquam
fecisse constabat. Tali ergo potestate ne-
minem donatum esse fateri necesse est.
nisi dei amicus fuerit immensa uirtu-
te ac bonitate præfulgens. Tales uero
dei amicos non mendaces sed ueridicos
cum deus ueritas sit: fore necesse est. Si
ergo ueridici & dei amici Christum pre-
dicarunt dei filium deumque & hominẽ
fore fateri necesse est talem fuisse & esse
qualem for̃ firmiter asserabant alioquin
mendaces fuisse fateri necesse est: &
sic dei inimici cum nemo magis deo
contrarius esse dicatur quam qui se deum

facit eiusque detrahit maiestati diuinum sibi
honorem assumens seque pro deo uenerari facien-
do. si ergo christum deum fore predicando
mentiti fuisset: diuinam detrahendo maiesta-
ti proculdubio non amici sed inimici diuine
fuisset deitatis omnique uirtute ac miraculorum
potestate caruisset. cum ergo non dum carere
uisi sunt imo miraculorum uirtute ac pote-
state uniuersum orbem ad christi fidem spre-
tis idolis conuerterunt non dum infirmos sanan-
do & mortuos suscitando: sed & idolis inclu-
sos demones christo dare gloriam cohercē-
do & idola eorum sedes conterendo christum
quem apostoli deum esse predicarunt uerum deum
aeterni patris filium uerumque hominem ex spiritu sancto con-
ceptum ex maria uirgine natum pro nobis ul-
tro mortuum & sepultum fateri necesse
est. Hoc equidem testatur uniuersi or-
bis conuersio quae nulla ratione recedere ab idolis
& christo suire adduci potuisset: nisi di-
uina miraculorum uirtute coactus illa reli-
quisset & christo deo uero suire decreuisset.
Haec uniuersi orbis conuersio iudeos
perfecto ab obstinata eorum malignitate de-

trahere debuisset cū signis ac supra natura miraculis cōuersū uniuersū orbē in tueāt at si miracula forte negare p̄sūpsit q̄ cōuersiōe uniuersi orbis maifesta red dūt p̄fecto illd̄ miraculoꝝ oīum supremū fuisse miraculū fateri cogūt. Q̄ uniuersus orbis nullis rōibus aut miraculis ductus ī sētētā christianæ religiōis spōte deuenit suis sp̄retis idolis ac contritis. Pluris ergo p̄batōnū genetibus īproba ti aut fateri necesse ē christū deū eē: aut ipsos sola p̄tua ac uolūtaria cæcitate detē tos ī iudiciū suæ dāpnatōis christianæq̄ religiōis gloriā & exēplū diuinitō īsuari

FINIS.

Patauii.iiii.k̄ls maias.M.cccc.lxxiii.

Summa colūna dei fidei firmata potētis:

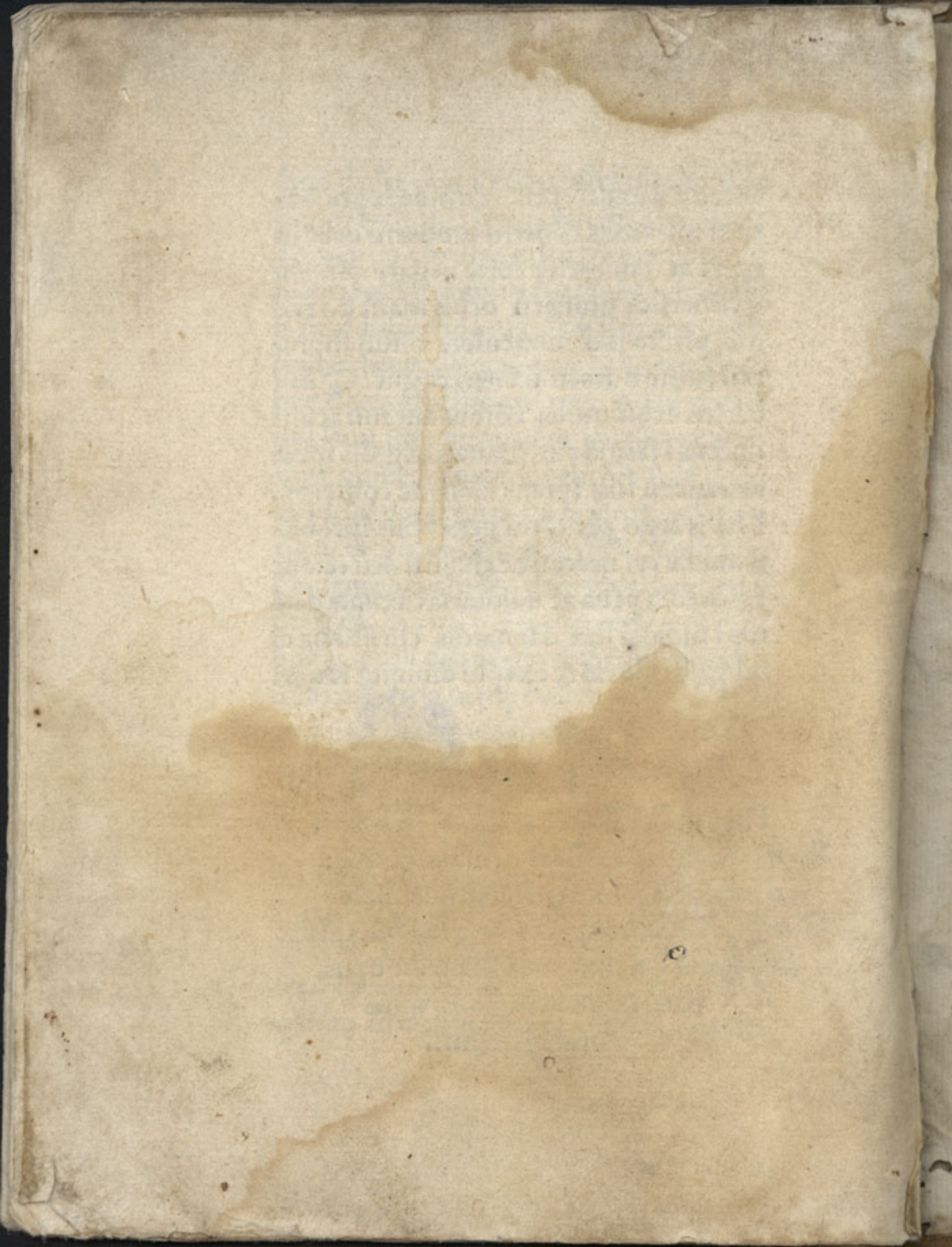
In loquor hebreos perfidiasque suas.

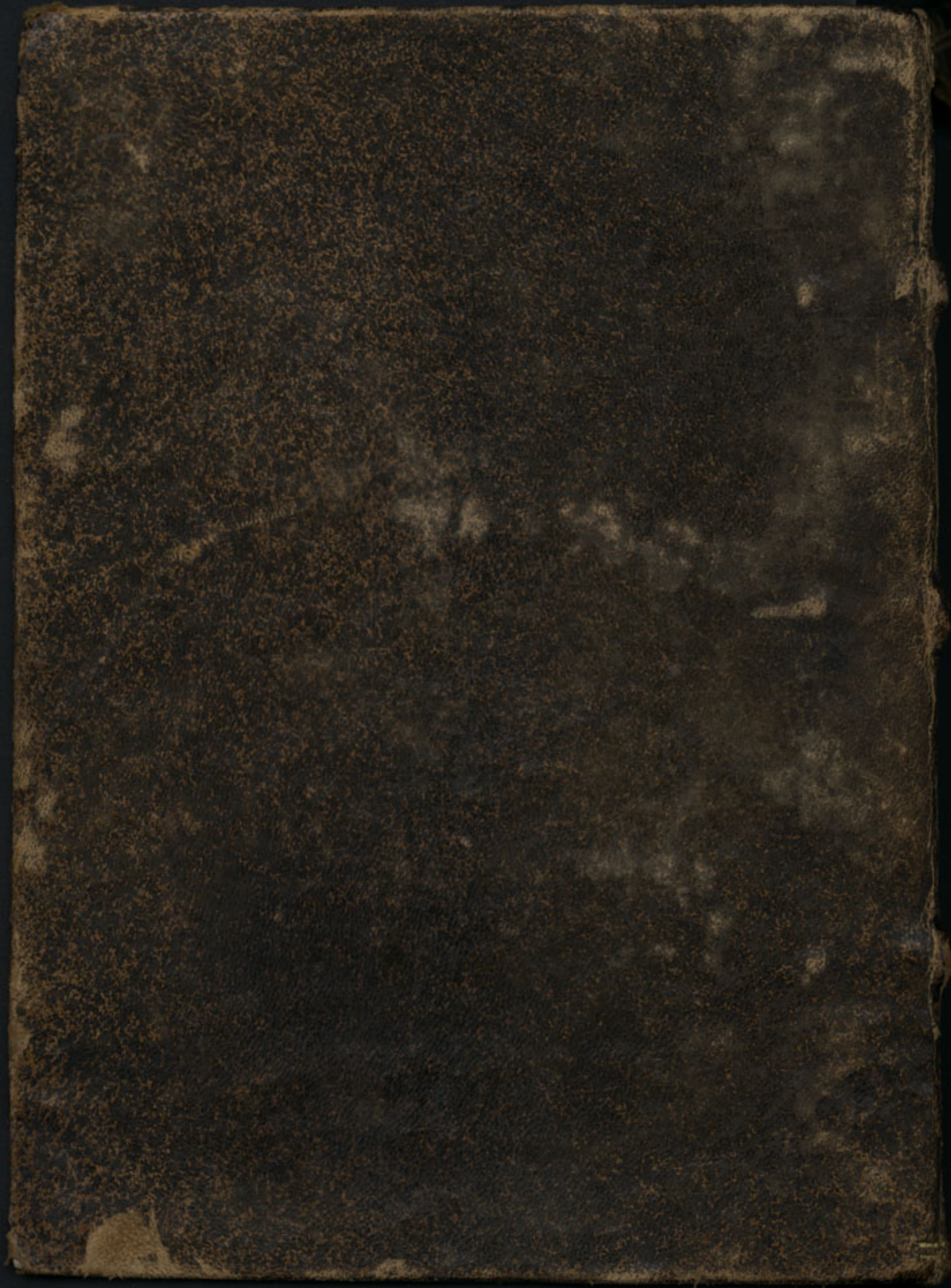
Christicolæ veneto grates hoc reddite paulo:

Et patauo qui nunc nobile pressit opus.

Bartholomæus Campanus

Ponticuruanus.

MICELANIA
VALASCI

Sala
Gab.
Est.
Tab. 10
N.º 13